

RADA NARODOWA

DWUTYGODNIK

Warszawa, 15. VIII. 1950 r. Nr 16 (178) R. VII

TREŚĆ NUMERU:

Wacław Morawski, Zast. Generalnego Dyrektora II Zespołu w Prezydium Rady Ministrów: O stylu pracy prezydów rad narodowych

Kazimierz Mijał, Minister Gospodarki Komunalnej: Gospodarka komunalna i mieszkaniowa w ramach nowego systemu budżetowego

Czesław Rybicki, Dyr. Nacz. Polskich Zakładów Zbożowych: Udział rad narodowych w planowym skupie zboża ze zbiorów 1950 r.

Florian Łagosz, Sekr. Prez. P. R. N. w Wolztylinie: Działalność komisji rad narodowych

Z życia rad narodowych

Z działalności rad w ZSRR:

Zgromadzenia wiejskie

Inicjatorzy ważnych spraw

Przegląd ustawodawstwa

Głosy prasy

WIADOMOŚCI URZĘDOWE

Okólnik Nr 28 Kancelarii Rady Państwa w sprawie przeprowadzenia planowego skupu ziemiopłodów ze zbiorów 1950 r. Organizacja II Zespołu w Prezydium Rady Ministrów

W tym numerze wkładka

PORADY PRAWNE

OMOZ

BK

RADA NARODOWA

DWUTYGODNIK

Nr 16 (178)

Warszawa, 15 sierpnia 1950 r.

Rok VII

WACŁAW MORAWSKI

Z-ca Gen. Dyr. III Zespołu
Prezydium Rady Ministrów

O stylu pracy prezydiów rad narodowych

Przekazanie pełnej władzy państwowej radom narodowym — terenowym organom jednolitej władzy państwowej ma za cel silniejsze powiązanie organów władzy z szerokimi masami ludowymi, ich potrzebami i interesami, silniejsze rozwinięcie inicjatywy i aktywności mas pracujących, szerszą i bardziej skuteczną kontrolę aparatu państwowego ze strony mas pracujących i ich przedstawicieli w radach narodowych, a tym samym mocniejsze wciągnięcie milionowych mas pracujących do udziału w rządzeniu Państwem. Realizacja tych założeń należy również do prezydiów rad narodowych, które praktycznie wykonywują funkcje rządu na terenie działania rady narodowej.

Zagadnienie stylu pracy prezydiów rad narodowych wiąże się nierozdzielnie z zadaniami, jakie rady narodowe mają do wypełnienia.

Co obejmuje styl pracy prezydium rady?

Obejmuje on najsprawniejsze i najwłaściwsze politycznie rozwiązywanie problemów swego terenu, oraz odpowiednie pokierowanie pracą wydziałów i referatów prezydium rady.

Dla tych celów prezydium rady narodowej powinno zastosować u siebie w pełni zasadę pracy kolektywnej i planowej, oraz mocnej łączności z własną radą narodową i jej komisjami, z prezydiami rad narodowych niższego stopnia, organizacjami społecznymi i gospodarczymi na swym terenie, oraz bezpośrednio z przedstawicielami mas pracujących w drodze organizowania w różnej postaci t. zw. społecznych narad.

Prezydium rady narodowej jest organem kolektywnym, zespołem roboczym, złożonym z kilku ludzi. Ono — jako całość — jest organem wykonawczym i zarządzającym rady narodowej. Sporne zagadnienia, stawiane na prezydium, powinny być rozstrzygane przez stosowanie zasady przekonywania (nie kenderowania) członków prezydium.

Gdy sprawa jest tak dalece sporna, że nie można jej rozstrzygnąć w myśl złożonych propozycji, należy odłożyć ją do następnego posiedzenia, aby ją lepiej przemyśleć.

Należy uświadomić sobie w pełni, że prezydium rad są inną, jakościową nową formą aparatu państwowego, odmienną od starego aparatu administracyjnego.

Stąd konieczność ustawienia po nowemu pracy prezydiów rad zarówno na posiedzeniach prezydium, jak i odnośnie kierowania pracą wydziałów (referatów), gdzie zasadę polecenia należy wiązać z zasadą naradzania się i wspólnego ustalania najlepszych metod rozwiązywania problemów terenu.

Jest celowym organizowanie okresowych narad roboczych kierowników wydziałów (referatów) przez członków prezydium, nadzorujących pracę danych wydziałów. W ważnych sprawach narady robocze z udziałem wszystkich kierowników wydziałów (referatów) może organizować prezydium rady.

Należy również stawiać na prezydium sprawozdania kierowników wydziałów (referatów), poddawać te sprawozdania krytycznej ocenie i dawać wytyczne dalszej pracy.

Sprawy, które wchodzi na posiedzenie prezydium rady, powinny być gruntownie przygotowane. Członek prezydium, nadzorujący dany wydział, omawia je gruntownie z kierownikiem wydziału (referatu), po czym zgłasza je przewodniczącemu z propozycją umieszczenia na porządku dziennym najbliższego posiedzenia prezydium. Na posiedzeniu prezydium referuje wstępnie (ogólnie) sprawę odpowiedni członek prezydium, dając społeczno-polityczne naświetlenie danego zagadnienia. Natomiast szczegółowo referuje sprawę kierownik właściwego wydziału (referatu). Oczywiście udział kierowników wydziałów (referatów) na posiedzeniach prezydium i referowanie przez nich spraw nie jest konieczne. Może referować każdą sprawę tylko członek prezydium. Nie jest jednak słuszne, aby sprawy na prezydium referowali tylko kierownicy wydziałów (referatów).

W każdej sprawie, umieszczonej na porządku obrad prezydium i wymagającej uchwały, należy przed posiedzeniem przygotować projekt uchwały. Podjęta uchwała powinna wymieniać, kto ma ją wykonać, w jakim terminie, który z członków prezydium jest odpowiedzialny za jej wykonanie, kto i kiedy złoży sprawozdanie z jej wykonania.

Sekretarz prezydium rady powinien dopilnować, aby odpisy uchwał były szybko dostarczane członkom prezydium, odpowiedzialnym za wykonanie uchwał z po-

D/21/36/04 - 15

daniem terminu, kiedy i kto złoży sprawozdanie na prezydium z wykonania podjętych uchwał,

Sekretarz prezydium rady powinien czuwać nad przestrzeganiem terminów sprawozdań z wykonania uchwał, oraz nadzorować prowadzenie ewidencji uchwał.

Krytyka i samokrytyka — to podstawowa dźwignia w pracy prezydiów rad narodowych.

Na posiedzeniach prezydium rady należy śmiało krytykować pracę poszczególnych członków prezydium, kierowników wydziałów (referatów), oraz samokrytycznie analizować przyczyny braków i niedociągnięć w dotychczasowej pracy prezydium i wydziałów (referatów). Rzeczowa krytyka i samokrytyka ułatwi prezydium wypracowanie najlepszych metod i osiągnięcie najlepszych rezultatów w pracy.

Praca prezydium rady narodowej musi opierać się na planie i kontroli jego wykonywania. Plany pracy prezydium mogą dzielić się na kwartalne (orientacyjne) i miesięczne (szczegółowe). Plany pracy należy opracowywać na podstawie ustalonych przez prezydium bieżących i przewidywanych problemów, akcji i spraw swego terenu oraz przedłożonych przez wydziały (referaty) prezydium ich planów pracy, poprawianych i uzupełnianych w toku opracowywania planu pracy prezydium.

Ale tylko w ten sposób opracowane plany pracy miałyby charakter biurokratyczny. Przy układaniu planu pracy i przy jego wykonywaniu trzeba oprzeć się o teren, o prezydium rad niższego stopnia, o komisje rad, o radnych. Dlatego projekt planu pracy prezydium należy podać do wiadomości przewodniczącym komisji oraz przewodniczącym prezydiów rad narodowych niższego stopnia, organizować z nimi narady dla omówienia projektu planu pracy, poprawić go i uzupełnić przez wykorzystanie inicjatywy komisji rady i prezydiów rad niższego stopnia, oraz włączyć ich do realizacji zadań, stojących przed prezydium wyższej rady. Praktycznie plan pracy prezydium rady narodowej powinien łączyć w sobie trzy plany: a) plan problemów, akcji i spraw terenu danej rady, które mają być rozwiązywane, b) plany pracy wydziałów (referatów) prezydium danej rady narodowej, c) plany pracy prezydiów rad narodowych niższego stopnia.

Przy układaniu planów pracy prezydiów gminnych rad narodowych celowym jest, poza naradami z przewodniczącymi komisji tych rad, organizować narady prezydium z udziałem przedstawicieli gminnej spółdzielni Samopomocy Chłopskiej, P. O. M., S. O. M., przedstawicieli spółdzielni produkcyjnych, P. G. R., szkoły, sołtysów, jak również wskazanym jest poznać uprzednio problemy, trudności i bolączki małych i średniorolnych chłopów bezpośrednio w gromadach, przez organizowanie i obsłużenie przez członków prezydium gminnej rady narodowej zebrań gromadzkich. W ten sposób prezydium gminnej rady narodowej dostosuje swój plan pracy do interesów i potrzeb pracujących chłopów, rozpozna zamierzenia wroga klasowego — bogaczy i spekulantów wiejskich i przewidzi plan przeciwdziałania i unicestwienia tych zamierzeń.

Kontrola wykonania planu pracy prezydium rady narodowej powinna stale przebiegać na posiedzeniach prezydium. Z kontrolą planu pracy prezydium wiąże się kontrola wykonania planów pracy prezydiów rad narodowych niższego stopnia. Do prezydium rady należy również kontrola wykonywania planów pracy pre-

zydiów niższych rad, którą przeprowadza się poprzez analizę protokółów z posiedzeń niższych rad oraz poprzez wysłuchiwanie sprawozdań tych prezydiów z wykonania planu pracy, zarówno na sesji danej rady, jak i na prezydium wyższej rady.

Z wykonania swego planu pracy prezydium każdej rady narodowej obowiązane jest składać sprawozdania na sesji rady. Wypowiedzi radnych oraz doświadczenia pracy komisji powinny być uwzględniane przez prezydium rad zarówno przy układaniu, jak i realizowaniu nowego planu pracy.

Prezydium rady narodowej powinno mieć stale na uwadze, że jest organem rady narodowej, że rada narodowa jest dla niego władzą zwierzchnią, że prezydium rady obowiązane jest realizować zadania, postawione przed radami narodowymi: „uczynić wszystko, aby podtrzymać, rozwijać i umacniać nierozzerwalnie... łączność z masami ludowymi“ (Prez. Bierut). Dlatego prezydium rady narodowej powinno składać samokrytyczne sprawozdania na sesji rady, wysłuchiwać uważnie głosów radnych-dyskutantów, załatwiać szybko podnoszone na sesji bolączki i trudności ludności pracującej, oraz wiązać swoją pracę z pracą komisji rad.

Na sesji rady narodowej nie może ani prezydium rady, ani nikt z członków prezydium występować z krytyką radnych-dyskutantów, jak również podsumowywać dyskusji radnych. Członkowie prezydium lub kierownicy wydziałów — referenci spraw na sesji rady — nie mają prawa po zakończeniu dyskusji podsumowywać dyskusję radnych, mogą tylko i powinni ustosunkowywać się do dyskusji, dając niezbędne wyjaśnienia, przy czym to ustosunkowanie się nie powinno zawierać cech krytyki radnych-dyskutantów. Podsumowanie obrad łącznie z dyskusją powinien przeprowadzić krótko przewodniczący obrad pod koniec posiedzenia.

Wyjaśnienia, dawane na sesji rady ze strony poszczególnych członków prezydium, powinny być uzgodnione między obecnymi na sesji członkami prezydium, aby zapobiec nieprzemyślanym wystąpieniom.

Powiązanie prezydium z komisjami rady jest niezbędnym składnikiem dobrej pracy prezydium. Poprzez komisje rady prezydium zwiąże się z potrzebami mas pracujących, ich interesami, trudnościami, umocni łączność między sobą i masami ludowymi, stworzy sobie warunki do wypełnienia podstawowego swego zadania, jakim jest: „żywa i rzetelna troska o interesy, o codzienne potrzeby mas pracujących, o jak najsprawniejsze, wolne od bezdusznej formalistyki załatwianie spraw, z którymi ludność zwraca się do swych organów władzy“ (Prez. Bierut).

Odnosnie zadań prezydium na odcinku komisji rad narodowych należy organizować poprzez sekretarza prezydium regularne narady z przewodniczącymi komisji, przekazywać komisjom sprawy do rozpatrzenia, szybko załatwiać wnioski komisji bądź bezpośrednio poprzez wydziały (referaty), bądź przez postawienie wniosków komisji na prezydium rady, zapraszając na posiedzenie prezydium przedstawicieli tych komisji, które wniosły sprawę na prezydium. Celowym jest również organizowanie narad z sekretarzami prezydiów rad narodowych niższego stopnia, dla omówienia z nimi sposobu współdziałania z komisjami i podzielenia się doświadczeniami.

Łączność prezydiów rad narodowych z masami pracującymi nie może jednak ograniczać się tylko do dobrego współdziałania z komisjami i wykorzystywania dyskusji radnych na sesji rady. Prezydium rad narodowych powinny wyszukiwać jeszcze inne formy bezpośredniej łączności z masami ludowymi. Należy zorganizować społeczne narady prezydium (lub przewodniczącego prezydium) z przedstawicielami ludności pracującej na zakładach pracy — w miastach, w majątkach P. G. R., P. O. M., S. O. M., spółdzielniach produkcyjnych i gromadach — na wsi. Na takich społecznych naradach wystąpią zebrani ze swoimi bolączkami i trudnościami, postawią prezydium szereg spraw do rozwiązania ze swego codziennego życia, na które należy zaraz odpowiedzieć, wyjaśnić i załatwić.

Takie społeczne narady pogłębią świadomość w masach ludowych, że one są gospodarzami we własnym kraju, że władza ludowa, uosobiona w radach narodowych, jest ich władzą, która reprezentuje i realizuje ich interesy.

Kontrola pracy prezydiów rad narodowych niższego stopnia i pomoc w pracy tym prezydium jest obowiązkiem prezydiów wojewódzkich i powiatowych rad narodowych. Dla wykonania tego zadania należy żądać regularnego nadsyłania odpisów protokółów z posiedzeń prezydium niższej rady, oraz okresowych uogólnionych sprawozdań z jego działalności, analizować te protokoły i sprawozdania i szybko reagować na popełnione błędy. Trzeba żądać nadsyłania przez prezydium niższych rad terminów odpraw i narad na ich terenie i obsługiwać je bądź przez członków prezydium, bądź inspektorów, a nawet kierowników odpowiednich wydziałów (referatów).

Jest wskazanym podzielić teren między członków prezydium, którzy powinni przynajmniej raz na tydzień wyjeżdżać na teren niższej rady dla skontrolowania pracy jej prezydium i udzielenia pomocy w rozwiązywaniu trudności. Niezależnie od tego należy wysyłać często w teren inspektorów prezydium rady dla kontroli, a przede wszystkim dla pomocy w pracy prezydiów rad niższego stopnia.

Prezydium wojewódzkich rad narodowych powinny w określonych odstępach czasu organizować swe posiedzenia na terenie powiatu, prezydium powiatowych rad narodowych — na terenie gminy, prezydium gminnych rad narodowych — na spółdzielniach produkcyjnych i gromadach, stawiając odpowiednio sprawy terenu na tych posiedzeniach, załatwiać od razu szereg spraw terenowych i t. d. Należy wybierać teren najtrudniejszy, aby dokonać przełomu w dotychczasowej pracy prezydium rady.

Prezydium rad narodowych powinny brać na swe posiedzenia w określonych odstępach czasu sprawy pracy prezydium niższej rady, wysłuchiwać sprawozdania tego prezydium, poddawać to sprawozdanie krytycznej ocenie i dawać nastawienie do dalszej pracy. Uchwały prezydium w tej sprawie należy podawać do wiadomości wszystkich prezydiów rad tego samego szczebla. Takie posiedzenie prezydium rady z oceną pracy prezydium niższej rady powinno być poprzedzone skontrolowaniem pracy tego prezydium na miejscu, a wykonanie powziętych uchwał przez prezydium wyższej rady odnośnie pracy prezydium rady niższej należy później skontrolować w terenie.

Celowym jest również organizować narady i konferencje z przewodniczącymi i sekretarzami prezy-

diów niższych rad narodowych dla omówienia wyników pracy poszczególnych prezydiów i podzielenia się doświadczeniami.

Poprzez współdziałanie z komisjami swej rady narodowej, społeczne narady, ścisłą łączność z prezydium rad niższego stopnia — prezydium rad narodowych stworzą sobie warunki dla realizacji podstawowego ich zadania, jakim jest: „krzewić wśród mas pracujących świadomość wielkich przeobrażeń politycznych i społecznych, budzić wśród nich poczucie nowego stosunku do Państwa, do własności społecznej, do nowych form więzi społecznej, jednoczącej cały polski lud pracujący w pracy i walce przy budowie nowego sprawiedliwego i szczęśliwego ustroju społecznego, budowie Socjalizmu“ (Prez. Bierut).

Taki styl pracy, wiążący prezydium rady z interesami i potrzebami szerokich mas ludowych, ułatwi walkę z biurokryzysem wielu ogniw naszego aparatu urzędniczego, uchylających się od kontroli wykonywania nałożonych na nie obowiązków, hamujących twórczą inicjatywę mas ludowych, próbujących odgradzać nasz aparat władzy ludowej od mas i potrzeb ich codziennego życia.

Właściwy styl pracy prezydiów gminnych rad narodowych, realizacja i pogłębianie przez nie sojuszu robotniczo-chłopskiego na bazie toczącej się na wsi walki klasowej — to podstawowe zadanie, nad którego wykonaniem obowiązane są czuwać prezydium wojewódzkich i powiatowych rad narodowych.

„Zwracanie najbaczniejszej uwagi na gminne, szczególnie gmin wiejskich — rady narodowe, ich skład socjalny i styl pracy ich prezydium — powinno być stałą troską rad wojewódzkich i powiatowych, sprawowaną przy ciągłej i czujnej pomocy naszych komitetów partyjnych“ (Wicepremier Al. Zawadzki).

Zachodzi potrzeba bezpośredniej więzi nie tylko prezydiów powiatowych rad narodowych, lecz i prezydiów wojewódzkich rad z gminami, z pracą gminnych rad narodowych i ich prezydiów. Obecność na sesji gminnej rady narodowej, organizowanie i obsługiwanie sporadycznych narad z aktywnym gminnym na szczeblu gminy, a nawet gromady — przez członków prezydium wojewódzkich rad narodowych, wydaje się być niezbędną formą pogłębienia łączności między władzą wojewódzką i gminną, lepszemu poznaniu problemów wsi w obecnym okresie zaostrej walki klasowej, stwarzając warunki dla wykucia najlepszych sposobów rozwiązywania zagadnień, związanych z walką o socjalistyczną przebudowę wsi.

Narady i konferencje na szczeblu gminy, jak i powiatu i województwa, nie powinny mieć charakteru odpraw urzędowych. Trzeba je nasycić treścią polityczną, ilustrować przykładami z przebiegu walki klasowej na danym terenie. Narady i konferencje powinny mieć za zadanie zaostreć czujność prezydiów powiatowych i gminnych rad narodowych w stosunku do działalności wroga klasowego, ustalać najlepsze formy walki z nim w oparciu o masy pracujące i ich organizacje.

Prezydium rad narodowych ponoszą odpowiedzialność za realizację planu 6-letniego na ich terenie, planu, związanego z mobilizacją mas pracujących, ustawicznym zwiększaniem ich twórczej inicjatywy. Dlatego właściwy styl pracy prezydiów rad odgrywa tak wielką rolę.

„Należy od pierwszych chwil pracy nowych rad zwrócić uwagę na dobry i najbardziej celowy podział pracy w prezydium rady, na kolegalność i planowość pracy prezydium, na dyscyplinę pracy, socjalistyczną dyscyplinę pracy, na ścisłe przestrzeganie i kontrolę wykonania ustaw, dekretów i rozporządzeń rządowych oraz uchwał rady i jej prezydium, na stałe powiązanie z radami i ich prezydiami niższego stopnia oraz systematyczne kierowanie ich pracą. U podstaw sty-

lu pracy rad narodowych winna znaleźć się niezachwiana, zdecydowana i wnikliwa czujność rewolucyjna, oraz krytyka i samokrytyka, jako podstawowa leninowsko-stalinowska metoda wykonywania i przewycięzania wszelkich wad i braków w pracy“ (Wicepremier Al. Zawadzki).

Tak powinien w obecnym okresie kształtować się styl pracy prezydiów rad narodowych.

KAZIMIERZ MIJAL

Minister Gospodarki
Komunalnej

Gospodarka komunalna i mieszkaniowa w ramach nowego systemu budżetowego

1. Podstawowe zasady przebudowy systemu budżetowego

W związku z doniosłą reformą ustroju władz terenowych, dokonaną przez ustawę z dnia 20 marca 1950 roku o terenowych organach jednolitej władzy państwowej, oraz w celu pełnego oparcia gospodarki finansowej Państwa na podstawach planowych, Rada Ministrów uchwałą z dnia 17 kwietnia 1950 roku w sprawie wstępnych wytycznych do zasad budżetu Państwa na rok 1951 postanowiła przebudowę dotychczasowego systemu budżetowego, która jest etapem do wprowadzenia socjalistycznego systemu budżetowego w Polsce.

Przebudowa systemu budżetowego zmierza w kierunku:

a) nadania budżetowi charakteru podstawowego planu finansowego, którego zadaniem będzie finansowanie gospodarki narodowej, potrzeb socjalnych i kulturalnych ludności, wzmocnienie obronności Państwa oraz utrzymanie aparatu administracyjnego i wymiaru sprawiedliwości,

b) podporządkowania budżetowi planów finansowych poszczególnych gałęzi gospodarki narodowej,

c) oparcia budżetu w podstawowych elementach na wskaźnikach Narodowego Planu Gospodarczego,

d) realizowania zasady centralizmu demokratycznego, wyrażającego się w jedności systemu budżetowego i w szerokim demokracyzmie socjalistycznym, uwzględniającym najbardziej wszechstronnie inicjatywę władz terenowych.

Wymienione kierunki przebudowy dotychczasowego systemu budżetowego powodują:

a) rozszerzenie zakresu budżetu Państwa na rok 1951 w porównaniu z zakresem budżetu państwowego na rok 1950,

b) ustalenie nowej konstrukcji budżetu, która zabezpieczy zasadę jedności budżetu a równocześnie uwzględni działalność terenowych rad narodowych, jako organów jednolitej władzy państwowej,

c) zmianę klasyfikacji dochodów i wydatków zarówno dotychczasowego budżetu państwowego, jak i budże-

tów b. związków samorządowych, celem powiązania budżetu Państwa z Narodowym Planem Gospodarczym,

d) dostosowanie zasad i techniki wykonywania budżetu Państwa do organizacji władz terenowych oraz ustalenie nowych zasad kontroli wykonywania budżetu.

O ile chodzi o zakres budżetu Państwa na rok 1951, to obejmie on dochody i wydatki:

a) wchodzące do budżetu państwowego na rok 1950,

b) wchodzące do budżetów b. związków samorządu terytorialnego,

c) wchodzące do budżetów tzw. przedsiębiorstw budżetowych i innych jednostek organizacyjnych, w których uzasadnione jest uniezależnianie wydatków od dochodów, a ponadto wydatki i dochody:

d) ubezpieczeń społecznych i

e) funduszu akcji socjalnej.

Przedsiębiorstwa, działające na zasadach rozrachunku gospodarczego, wejdą do budżetu Państwa nie pełnymi dochodami i wydatkami, lecz tylko niektórymi pozycjami, o czym jest mowa w innym miejscu niniejszego artykułu.

2. Budżet centralny i budżety terenowe

Zmiana konstrukcji budżetu, będąc jedną z konsekwencji przebudowy dotychczasowego systemu budżetowego, polega na tym, że budżet Państwa na rok 1951 będzie **budżetem zbiorczym**, dzielącym się na:

a) **budżet centralny**, tj. budżet władz centralnych oraz bezpośrednio im podporządkowanych organów, instytucji i przedsiębiorstw,

b) **budżety terenowe** (województw, powiatów, miast i gmin), tj. budżety terenowych rad narodowych oraz podporządkowanych im organów, instytucji i przedsiębiorstw.

Budżety terenowe niższego szczebla będą wchodzić do budżetu wyższego stopnia sumami zbiorczymi, a więc:

a) budżety gmin i miast nie stanowiących powiatów wchodzić będą do budżetu powiatu, który to budżet będzie obejmował bezpośrednio dochody i wydatki rady powiatowej i jej organów a ponadto — zbiorcze zestawienie dochodów i wydatków rad narodowych gmin i miast nie stanowiących powiatów,

b) budżet województwa będzie obejmował bezpośrednio dochody i wydatki rady wojewódzkiej i jej organów a ponadto — zbiorcze zestawienie dochodów i wydatków powiatów i miast stanowiących powiaty,

c) budżet Państwa będzie obejmował bezpośrednio dochody i wydatki organów centralnych (budżet centralny) oraz zbiorcze zestawienie dochodów i wydatków województwa, jak również miast Warszawy i Łodzi.

W ten sposób w budżecie Państwa znajdzie swój wyraz liczbowy w ujęciu zbiorczym całość gospodarki finansowej, objętej systemem budżetowym Państwa.

3. Układ i podział budżetów terenowych

Jak z powyższego wynika, budżety terenowe dzielą się na:

- a) budżety jednostkowe
- b) budżety zbiorcze.

Terenowymi budżetami jednostkowymi są budżety gmin i miast (stanowiących powiaty i nie stanowiących powiatów) oraz miast Warszawy i Łodzi, a także budżety samego powiatu i samego województwa.

Terenowymi budżetami zbiorczymi są:

a) zbiorcze budżety powiatowe, obejmujące budżety jednostkowe gmin i miast nie stanowiących powiatów oraz samego powiatu,

b) zbiorcze budżety wojewódzkie, obejmujące zbiorcze budżety powiatowe i jednostkowe miast stanowiących powiaty oraz budżet samego województwa.

Każdy więc budżet powiatowy i wojewódzki składa się z dwóch części: z budżetu jednostkowego powiatu, względnie województwa, oraz z budżetu zbiorczego, podporządkowanych im jednostek niższego stopnia.

Strona wydatkowa budżetów terenowych dzielić się będzie na rozdziały, działy, tytuły, paragrafy i pozycje.

Po stronie wydatków mamy więc 5-ciostopniowy podział budżetów terenowych, natomiast po stronie dochodów podział budżetów terenowych jest 4-ro stopniowy: na rozdziały, tytuły, paragrafy i pozycje.

Rozdziały wydatkowe w budżetach terenowych odpowiadają w zasadzie odpowiednim wydziałom (wzgl. referatom) prezydiów rad narodowych.

Budżety województw, powiatów i miast stanowiących powiaty dzielić się będą po stronie wydatków na następujące rozdziały:

Rozdział 1.	Wydz. Przemysłu
Rozdział 2.	Wydz. Rolnictwa i Leśnictwa
Rozdział 3.	Wydz. Budownictwa
Rozdział 4.	Wydz. Komunikacyjny
Rozdział 5.	Wydz. Handlu
Rozdział 6.	Wydz. Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej
Rozdział 7.	Wydz. Oświaty
Rozdział 8.	Wydz. Kultury

Rozdział 9.	Wydz. Zdrowia
Rozdział 10.	Wydz. Pracy i Pomocy Społecznej
Rozdział 11.	Wydz. Finansowy
Rozdział 12.	Komisja Planowania Gospodarczego
Rozdział 13.	Rada Narodowa, prezydium i wydziały administracyjne
Rozdział 15.	Rozliczenia i przelewy

Uwaga. Rozdziału 14-go w wydatkach nie ma.

Po stronie dochodów budżetów terenowych są takie same rozdziały, jak po stronie wydatków z tą tylko różnicą, że dochodzi rozdział 14 — „**Daniny terenowe**“.

Rozdział 13 obejmuje w województwach wydziały: ogólny, kadr, kontroli, społeczno-administracyjny, wojskowy, urząd stanu cywilnego, urząd ewidencji oraz referat do spraw wyznaniowych, a w powiatach i miastach stanowiących powiaty: wydział ogólny oraz referaty: kadr, kontroli, społeczno-administracyjny, wojskowy, wyznaniowy i urząd ewidencyjny.

Podział na rozdziały jest jednolity dla wszystkich budżetów terenowych i musi być bezwzględnie przestrzegany z tym jednak, że w najniższych jednostkach terenowych tj. gminach wiejskich i miastach nie stanowiących powiatów strona wydatkowa budżetów dzieli się w zasadzie na następujące rozdziały:

Rozdz. 2.	Gospodarka rolna
Rozdz. 4.	Gospodarka drogowa
Rozdz. 5.	Handel
Rozdz. 6.	Gospodarka komunalna i mieszkaniowa
Rozdz. 7.	Oświata
Rozdz. 8.	Kultura
Rozdz. 9.	Zdrowie
Rozdz. 10.	Pomoc społeczna
Rozdz. 13.	Administracja
Rozdz. 15.	Inne wydatki.

Brak kolejności numeracji w wymienionych rozdziałach jest wynikiem tego, że numeracja rozdziałów w budżetach gmin i miast nie stanowiących powiatów musi być dostosowana do numeracji rozdziałów w budżetach jednostek terytorialnych wyższego stopnia i wobec tego pewne rozdziały są w jednostkach najniższych nieaktualne.

Ponieważ nas bezpośrednio interesuje gospodarka komunalna i mieszkaniowa, przeto przy omawianiu dalszej klasyfikacji wydatków i dochodów ograniczymy się tylko do tego resortu, który znajduje swój wyraz w **rozdziale 6** budżetów terenowych.

Otóż rozdział 6 we wszystkich budżetach terenowych po stronie wydatków dzieli się na dwa działy:

Dział I.	Gospodarka terenowa.
Dział II.	Administracja.

Dział I dzieli się z kolei na następujące tytuły:

Tytuł 2.	Zaopatrzenie w wodę i kanalizację
Tytuł 3.	Ulice, place, mosty, wiadukty
Tytuł 4.	Komunikacja miejska i podmiejska
Tytuł 5.	Oczyszczanie miast i osiedli
Tytuł 6.	Melioracja w miastach i osiedlach
Tytuł 7.	Zieleń w miastach i osiedlach
Tytuł 8.	Ogrody zoologiczne (zwierzyńce)
Tytuł 9.	Łaźnie i kąpieliska
Tytuł 10.	Pralnie

- Tytuł 11. Ochrona przeciwpożarowa
 Tytuł 12. Hotele
 Tytuł 13. Gazownie lokalne
 Tytuł 14. Gazowa sieć rozdzielcza
 Tytuł 15. Elektryczne lokalne
 Tytuł 16. Elektryczna sieć rozdzielcza.
 Tytuł 17. Oświetlenie ulic i placów
 Tytuł 18. Cmentarnictwo i zakłady pogrzebowe
 Tytuł 19. Grobownictwo wojenne
 Tytuł 20. Gospodarstwa ogrodnicze
 Tytuł 21. Wytwórczość materiałów budowlanych
 Tytuł 22. Przedsiębiorstwa remontowo-budowlane
 Tytuł 23. Przedsiębiorstwa budownictwa specjalnego
 Tytuł 24. Inna działalność gospodarki komunalnej
 Tytuł 25. Zarządy nieruchomości
 Tytuł 26. Zarządy nieruchomości Z. O. R. Administracja osiedli
 Tytuł 27. Ochrona substancji mieszkaniowej (nieobjęta tytułami 25 i 26)
 Tytuł 28. Inna działalność gospodarki mieszkaniowej.

Dział II (Administracja) obejmuje tylko jeden tytuł 1 „Utrzymanie wydziału gospodarki komunalnej i mieszkaniowej“.

Tytuły po stronie dochodowej są identyczne z wymienionymi tytułami rozchodowymi z następującymi różnicami:

- a) dochodzi w dochodach tytuł 1 „Administracja“,
 b) tytuł 24 ma brzmienie „Wpłaty na fundusz gospodarki mieszkaniowej“.

Tytuły zarówno po stronie wydatków, jak i dochodów są jednolite we wszystkich budżetach terenowych w tym znaczeniu, że gdzie dana działalność istnieje, podaje się wydatki i dochody w tytułach z tą samą numeracją i w tym samym brzmieniu, pomijając tytuły nieaktualne.

Tytuły w wydatkach odpowiadają zadaniom (celom) budżetowym, jakie mają być wykonane w granicach zapreliminowanych kredytów budżetowych a w dochodach — źródłem dochodowym, przy czym tytuł 1 „Administracja“ obejmuje wpływy, pobierane przez sam aparat administracyjny za czynności administracyjne.

Środki, za pomocą których zadania budżetowe mają być wykonane, oraz formy pobieranych przez jednostki organizacyjne dochodów, znajdują swój wyraz w paragrafach budżetowych.

Wszystkie tytuły budżetowe dzielą się na paragrafy. Nie może istnieć w żadnym budżecie tytuł nie rozbity w układzie paragrafowym. Paragrafy dzielą się na pozycje.

4. Standaryzacja paragrafów i pozycji

Paragrafy i pozycje po stronie wydatków oraz paragrafy po stronie dochodów są standaryzowane (pozycje dochodowe nie są standaryzowane), tzn. muszą być we wszystkich budżetach terenowych jednakowe zarówno pod względem nazwy, jak i numeracji, takie, jakie są podane w nocie budżetowej Ministra Finansów na rok 1951.

Klasyfikacja paragrafów jest następująca:

w wydatkach:

- § 1. Płace
 § 2. Świadczenia osobowe
 § 3. Wydatki osobowe specjalne
 § 3a. Emerytury, renty, zasiłki, zaopatrzenia
 § 4. Wydatki reprezentacyjne i dyspozycyjne
 § 5. Podróże służbowe i przesiedlenia
 § 6. Wydatki biurowe
 § 7. Wydatki gospodarcze
 § 8. Wydatki transportowe
 § 9. Biblioteki
 § 10. Wydatki na prace naukowo-badawcze
 § 11. Specjalne wydatki szkolne
 § 12. Stypendia
 § 13. Wyżywienie
 § 14. Specjalne wydatki leczenia
 § 15. Inwentarz specjalny
 § 16. Inwentarz gospodarczy
 § 17. Inwestycje
 § 18. Kapitałne remonty.
 § 19. Dotacje
 § 20. Inne wydatki (rzeczowe)
 § 21. Finansowanie środków obrotowych
 § 22. Inne dotacje dla przedsiębiorstw
 § 23. Specjalne wydatki materiałowe związane z działalnością gospodarczą.

w dochodach:

- (§ 1 — zarezerwowany)
 § 2. Nadwyżki środków obrotowych
 (§ 3 — zarezerwowany)
 § 4. Wpłaty z zysku
 § 5. Nadwyżki pozabudżetowych środków specjalnych
 § 5a. Opłaty dzierżawne
 § 6. Wpływy brutto
 § 7. Podatki
 § 8. Opłaty
 § 9. Wpływy różne
 (§ 10 — zarezerwowany)
 § 11. Przelewy.

5. Zaliczenie przedsiębiorstw do właściwych tytułów i powiązanie ich z budżetem

Nota budżetowa rozróżnia 3 typy przedsiębiorstw:
 a) przedsiębiorstwa, działające na zasadach rozrachunku gospodarczego,
 b) przedsiębiorstwa budżetowe, tj. takie których charakter działalności uzasadnia niezależnienie ich wydatków od dochodów,
 c) przedsiębiorstwa (gospodarstwa) pomocnicze prowadzone ubocznie i nie mające odrębnych zadań w planie gospodarczym.

O zaliczeniu danego przedsiębiorstwa do typu przedsiębiorstw, pozostających na rozrachunku gospodarczym, bądź do typu przedsiębiorstw budżetowych decyduje — o ile chodzi o przedsiębiorstwa terenowe — prezydium właściwej rady narodowej na wniosek wydziału, któremu przedsiębiorstwo jest podporządkowane, w porozumieniu z Wydziałem Finansowym.

Przedsiębiorstwa zaliczane są do właściwych rodzajowo tytułów budżetowych, czyli innymi słowy — są rozmieszczone w różnych tytułach budżetowych w zależności od charakteru przedsiębiorstwa. A więc wodociągi i kanalizacja będą zaliczone do tytułu 2 (zaopatrzenie w wodę i kanalizację), zakłady komunikacyjne — do tytułu 4 (komunikacja miejska i podmiejska), zakłady oszyszczenia miasta — do tytułu 5 (oczyszczanie miast i osiedli). Inne przedsiębiorstwa mają swoje wyraźne tytuły budżetowe, jak ogrody zoologiczne (tytuł 8), łaźnie i kąpieliska (tytuł 9), pralnie (tytuł 10), hotele (tytuł 12) itd.

Jeśli chodzi o powiązanie przedsiębiorstw z budżetem terenowym, to nota budżetowa ustala następujące zasady:

a) przedsiębiorstwa na rozrachunku gospodarczym wchodzi do budżetu nie wszystkimi dochodami i wydatkami, lecz tylko podatkami i poszczególnymi pozycjami wynikowymi (zysk, strata, nadwyżka normatywów środków obrotowych, niedobór tych środków) oraz dotacją na inwestycje;

b) przedsiębiorstwa budżetowe wchodzi do budżetu pełnymi wydatkami i dochodami (budżetowanie brutto);

c) przedsiębiorstwa (gospodarstwa) pomocnicze wchodzi do budżetu bądź wynikiem finansowym swej działalności (zysk, strata), bądź pewnymi dochodami i wydatkami (brutto).

6. Pozabudżetowe środki specjalne

Pozabudżetowe środki specjalne są to określone środki finansowe, wydatkowane na określone cele na zasadach odmiennych od zasad ustalania i wykonywania budżetu. Środki te mogą być stosowane w tych zgóry określonych wypadkach, gdy jest celowe uzależnienie wysokości określonego typu wydatków od uzyskanych w związku z tymi wydatkami dochodów.

Np. wpływy z gospodarki rolnej, ogrodniczej i hodowlanej, prowadzonej przez jednostki budżetowe, z przeznaczeniem tych wpływów na polepszenie żywienia w szpitalach, na zagospodarowanie terenu itp.

Odrębna instrukcja Ministra Finansów określi zasady wykorzystywania, zatwierdzania i kontroli pozabudżetowych środków specjalnych.

7. Normy budżetowe i zasady oszczędzania

Podstawą kalkulowania kwot budżetowych są płace, ceny i taryfy, obowiązujące w dniu 1 lipca 1950 r.

Preliminowanie wydatków musi się opierać na zasadzie stałego obniżania kosztów, jako na podstawowym prawie gospodarki socjalistycznej. Dlatego w roku 1951 należy wykorzystać wszystkie dotychczasowe osiągnięcia systemu planowego oszczędzania i postawić na wszystkich odcinkach działalności nowe, dalsze zadania w tym zakresie.

8. Jednostki budżetowe i preliminowanie indywidualne, łączenie preliminarzy indywidualnych

Projekty budżetów terenowych zostaną opracowane na podstawie preliminarzy wydatków i dochodów, sporządzonych oddolnie przez poszczególne jednostki budżetowe, tj. instytucje powołane do spełnienia określonych zadań (np. szkoły, szpitale, przedsiębiorstwa itp.).

Każda więc jednostka budżetowa składa swój indywidualny preliminarz wydatków i dochodów.

Jednostki budżetowe wyższego stopnia na podstawie preliminarzy indywidualnych jednorodnych jednostek budżetowych sporządzają na takich samych wzorach preliminarz zbiorczy wydatków i dochodów, łącząc w nim jednostki tego samego rodzaju (np. szkoły, ośrodki zdrowia itp.).

Jednorodne jednostki budżetowe są objęte jednym tytułem dochodów lub wydatków klasyfikacji budżetowej. Zasada łączenia preliminarzy indywidualnych w preliminarze zbiorcze jest zasadą ogólną i ma zastosowanie zarówno przy układaniu projektu budżetu centralnego, jak i budżetów terenowych.

9. Wstępne plany finansowe przedsiębiorstw

Punktem wyjścia dla opracowania preliminarzy wydatków, związanych z finansowaniem przedsiębiorstw, działających na zasadach rozrachunku gospodarczego, są tzw. cyfry kontrolne, tj. przepracowane oddzielnie dla celów planowania budżetowego wytyczne narodowego planu gospodarczego.

Wytyczne te, które zawierają tylko zadania produkcyjne i zadania, dotyczące obniżenia kosztu własnego, dostosowuje się do celów planowania budżetowego za pomocą wstępnego planu finansowego.

Tryb i etapy prac wydziału — referatów — gospodarki komunalnej i mieszkaniowej nad budżetami 1951 roku

Podział limitów wstępnych między budżety terenowe niższego szczebla

Preliminarze budżetowe 1951 r. oparte będą na limitach kontrolnych, obliczanych na podstawie wstępnych materiałów do planu gospodarczego na 1951 r. i budżetów w roku 1950. Preliminarze budżetowe nie mogą w zasadzie przekroczyć limitów kontrolnych, gdyż prowadziłyby to do oderwania budżetów od planu gospodarczego.

Rada Ministrów na wniosek Ministra Finansów określiła dla każdego województwa (m. st. Warszawy i Łodzi) wysokość kwoty, która stanowi nieprzekraczalną górną granicę wszystkich budżetów rad narodowych wchodzących w skład danego województwa.

Na rok 1951 szczegółowe limity na województwa i akcje resortowe podane są do wiadomości władz terenowych bezpośrednio przez zainteresowane ministerstwa. W granicach tych limitów właściwe ministerstwa, a w tej liczbie i Ministerstwo Gospodarki Komunalnej określą limity dla poszczególnych akcji na terenie województw.

Podział wyznaczonego limitu dla resortu gospodarki komunalnej przeprowadzony będzie w sposób następujący:

Wyznaczona przez Ministra Gospodarki Komunalnej suma limitu na każde województwo (m. st. Warszawę i Łódź) obejmuje wg nowego układu budżetu terenowego następujące tytuły wydatków:

- Tytuł 2. Zaopatrzenie w wodę i kanalizację
- Tytuł 3. Ulice, place, mosty, wiadukty
- Tytuł 4. Komunikacja miejska i podmiejska

- Tytuł 5. Oczyszczanie miast i osiedli
 Tytuł 6. Melioracja w miastach i osiedlach
 Tytuł 7. Zieleń w miastach i osiedlach
 Tytuł 8. Ogrody zoologiczne (zwierzyńce)
 Tytuł 9. Łaźnie i kąpieliska
 Tytuł 10. Pralnie
 Tytuł 11. Ochrona przeciwpożarowa
 Tytuł 12. Hotele
 Tytuł 13. Gazownie lokalne
 Tytuł 14. Gazowa sieć rozdzielcza
 Tytuł 15. Elektrownie lokalne
 Tytuł 16. Elektryczna sieć rozdzielcza
 Tytuł 17. Oświetlenie ulic i placów
 Tytuł 18. Cmentarnictwo i zakłady pogrzebowe
 Tytuł 19. Grobownictwo wojenne
 Tytuł 20. Gospodarstwa ogrodnicze
 Tytuł 21. Wytwórczość materiałów budowlanych
 Tytuł 22. Przedsiębiorstwa remontowo-budowlane
 Tytuł 23. Przedsiębiorstwa budownictwa specjalnego
 Tytuł 24. Inna działalność gospodarki komunalnej
 Tytuł 25. Zarządy nieruchomości
 Tytuł 26. Zarządy nieruchomości Z. O. R. — administracja osiedli
 Tytuł 27. Ochrona substancji mieszkaniowej (nieobjęta tytułami 25 i 26)
 Tytuł 28. Inna działalność gospodarki mieszkaniowej

Dział II. Administracja

- Tytuł 1. Utrzymanie wydziału gospodarki komunalnej i mieszkaniowej

Rozdział 12 przedsiębiorstwa samorządowe (dopłata do wodociągów i kanalizacji)

Tytuł 6 — melioracje w miastach i osiedlach

II. Ulice, place i mosty

Z rozdziałów 31, 32, 33, 34 i 39 wszystkie wydatki na utrzymanie ulic, placów i mostów w miastach, oraz część wydatków z gmin wiejskich na utrzymanie ulic, chodników i mostów w osiedlach nie zaliczonych do miast

Tytuł 3 — ulice, place, mosty i wiadukty

III. Komunikacja miejska i podmiejska

Rozdział 12 — przedsiębiorstwa samorządowe (dopłata do zakładów komunik.)

Tytuł 4 — Komunikacja miejska i podmiejska (dopłaty)

IV. Oczyszczanie i oświetlenie

Rozdział 25 — oczyszczanie i oświetlenie osiedli

Tytuł 5 — oczyszczanie miast i osiedli (plus dopłaty)

Rozdział 12 — (dopłata do zakładów oczyszczania)

Tytuł 17 — oświetlenie ulic i placów

V. Zieleń w miastach i osiedlach

Rozdział 23 — parki, zieleńce i urządzenia sportowe

Tytuł 7 — Zieleńce w miastach i osiedlach

Tytuł 20 — Gospodarstwa ogrodnicze (łącznie z dopłatą)

VI. Ogrody zoologiczne

Plany finansowo-gospodarcze względnie odrębne budżety w sumach brutto

Tytuł 8 — ogrody zoologiczne (zwierzyńce)

VII. Łaźnie i kąpieliska

Plany finansowo-gospodarcze względnie odrębne budżety w sumach brutto

Tytuł 9 — łaźnie i kąpieliska (dopłaty)

Rozdział 12 — dopłaty do przedsiębiorstw

VIII. Ochrona przeciwpożarowa

Rozdział 26 — pożarnictwo

Tytuł 11 — Ochrona przeciwpożarowa

Rozdział 28 — subwencje

+ wydatki b. Zarz. Okr. Straży pożarnych na remont i uzupełnienie sprzętu przeciwpożarowego (z subwencji P.Z.U.W.)

IX. Hotele

Rozdział 12 — dopłaty do przedsiębiorstw

Tytuł 12 — Hotele

X. Gazownie i sieć rozdzielcza

Rozdział 12 — dopłaty do przedsiębiorstw (gazownie)

Tytuł 13 — Gazownie lokalne

Tytuł 14 — Gazowa sieć rozdzielcza

I. Zaopatrzenie w wodę, kanalizację i melioracje w osiedlach

Rozdział 24 — zaopatrzenie osiedli w wodę i melioracje w osiedlach (regulacja wód)

Tytuł 2 zaopatrzenie w wodę i kanalizację (łącznie z dopłatą do przedsiębiorstw)

Biorąc za podstawę wstępne materiały do planu gospodarczego na rok 1951 oraz odnośne wydatki budżetów roku 1950 wraz z objaśnieniami, kalkulacją, dokumentacją należy opracować zbiorcze zestawienie dla całego województwa wg rozdziałów budżetów 1950 r. i wg tytułów budżetów r. 1951 następująco:

1) Grupujemy wydatki wg poszczególnych akcji zadań odpowiadających rozdziałom r. 1950 i tytułom roku 1951,

2) do każdej grupy wprowadzamy odnośne rozdziały z 1950 i tytuły 1951.

3) ustalamy sumy rozdziałów (tytułów) w każdej grupie i ich stosunek procentowy (% wzrostu względnie % obniżki),

4) dokonujemy podziału tej sumy na powiaty i miasta stanowiące powiaty.

Podział na poszczególne zadania resortu gospodarki komunalnej w powiązaniu z budżetami b. zw. samorządowych 1950 r. przedstawiałyby się następująco:

Rok 1950
(budżety b. zw. samorz.
i budżet państwa)

Rok 1951
(projekty
budżetów terenowych)

XI. Elektrownie i sieć rozdzielcza

Rozdział 12 — dopłaty do przedsiębiorstw (elektrownie)	Tytuł 15 — elektrownie lokalne
	Tytuł 16 — elektryczna sieć rozdzielcza

XII. Grobownictwo

Rozdział 27 — Cmentarze i krematoria — budżet państw. b. M. A. P. grobownictwo wojenne	Tytuł 18 — cmentarnictwo i zakłady pogrzebowe
	Tytuł 19 — grobownictwo wojenne

XIII. Gospodarka mieszkaniowa

Rozdział 21 — część (zabezpieczenie obiektów uszkodzonych)	Tytuł 24 — wpłaty na fundusz gospodarki mieszkaniowej
Rozdział 22 — gospodarka mieszkaniowa	Tytuł 25 — zarządy nieruchomości
Rozdział 11 — utrzymanie nieruchomości nie działających na zasadach rozrachunku gospodarczego	Tytuł 26 — zarządy nieruchomości Z. O. R.
Z. O. R. — dopłata do adm. osiedli Z. O. R.-u	Administracja osiedli
Dopłata do miejskich Zarządów nieruchomości	Tytuł 27 — Ochrona substancji mieszkaniowej (nieobjętej tytułem 25 i 26)
Budżet państwowy b. zarz. nieruch. państw., akcja przewłaszczenia M. A. P., Fundusz Gosp. Mieszkaniowej	Tytuł 28 — Inna działalność gospodarki mieszkaniowej

XIV. Inna działalność gospodarki komunalnej

Rozdział 29	część tych kredytów, które miały swoje przeznaczenie na akcję gosp. komunalnej	Tytuł 24 — Inna działalność gospodarki komunalnej
Rozdział 39		
Rozdział 99		

XV. Dopłaty do innych przedsiębiorstw

Kredyty dopłatowe (w budżetach roku 1950 — rozdział 12) na pokrycie ewentualnych niedoborów przedsiębiorstw przewiduje:

Tytuł 21 — wytwórczość materiałów budowlanych, tytuł 22 — przedsiębiorstwa remontowo-budowlane i tytuł 23 — przedsiębiorstwa budownictwa specjalnego.

Powyższe grupy tytułów wydatków obejmują środki finansujące zadania gospodarki komunalnej i mieszkaniowej objęte działem I — Gospodarka terenowa. Tytuł obejmuje utrzymanie wydziału gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, wydatki z tego tytułu objęte są działem II — administracja.

Przesłane Prezydium Woj. R.N. limity kontrolne Resortowej Gospodarki Komunalnej rozbite wg grup akcji specjalnych i oparte na opracowanych wytycznych do

Narodowego Planu Gospodarczego na r. 1951 winny być w dalszym etapie prac podzielone przez właściwe wydziały wojewódzkie i przesłane właściwym wydziałom powiatowym i miejskim (powiatom miejskim) wraz z odpowiednimi wskazówkami w wyznaczonym terminie.

Powiatom miejskim należy przesłać limity wg szczegółowego rozbitcia na tytuły budżetu 1951 r.

Jednocześnie przez wydziały wojewódzkie winny być przesłane powiatom prowizoryczne cyfry kontrolne (produkcji i kosztu własnego) w rozbitciu powiatowym i miejskim w zakresie przedsiębiorstw terenowych.

Wydziały powiatowe dokonują dalszego podziału limitów kwotowych już wg szczegółowych tytułów budżetu 1951 r. na gminy i miasta (nie stanowiące powiatów) i przesyłają jednocześnie odpowiednie wskazówki i prowizoryczne wytyczne w zakresie przedsiębiorstw terenowych.

Po ostatecznym podziale limitów kwotowych przez wydziały gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, między bezpośrednio podległe jednostki budżetowe następuje przedłożenie przez te ostatnie tym wydziałom projektów preliminarzy, wydatków i dochodów.

Przed przystąpieniem do opracowania preliminarzy wydatków i dochodów należy ustalić formę wykonywania zadań przez wydziały gospodarki komunalnej i mieszkaniowej pod względem budżetowym:

a) zadania wykonywane bezpośrednio przez wydział (zadania budżetowe), np. oświetlenie ulic z obcego źródła energii elektrycznej,

b) przez jednostki budżetowe — np. zawodową straż pożarną,

c) przez jednostki gospodarcze (na rozrachunku gospodarczym) np. zakłady oczyszczania miasta.

Następnie należy ustalić, które jednostki i zadania wchodzi do budżetu pełnymi dochodami i wydatkami (budżetowanie brutto), a które wchodzi tylko wynikami swej działalności (jednostki, w których występuje powiązanie dochodów z wydatkami), przy czym włączenie tych wyników następuje w sposób dostosowany do organizacji finansowej w tych jednostkach (przedsiębiorstwa na rozrachunku gospodarczym, zakłady i gospodarstwa pomocnicze, środki specjalne).

Budżety terenowe

Strona wydatkowa budżetów terenowych dzieli się na rozdziały, działy, tytuły, paragrafy i pozycje.

Dla gmin i miast nie stanowiących powiatów wydana została odrębna instrukcja, według której strona wydatkowa budżetów tych miast i gmin dzieli się na rozdziały, tytuły, paragrafy i pozycje (bez działów). Niektóre jednak (większe) miasta nie stanowiące powiatów i niektóre gminy mogą układać swoich budżetów dostosować do układu budżetów powiatowych.

Rozdziały w budżetach terenowych odpowiadają w zasadzie odpowiednim wydziałom (referatom) prezydentów rad narodowych.

W budżetach województw, powiatów i miast, stanowiących powiaty miejskie, rozdział 6 — obejmuje wydział gospodarki komunalnej. Rozdział ten dzieli się na dwa działy: gospodarka terenowa (dział I) i administracja (dział II).

W budżetach gmin i miast (nie stanowiących powiatów) strona wydatkowa dzieli się w zasadzie tylko na 10 rozdziałów. Jednym z tych rozdziałów (rozdział 6) jest gospodarka komunalna i mieszkaniowa.

Technika opracowania budżetu terenowego jednostkowego (gminy, miasta, samego powiatu, samego województwa)

Opracowanie budżetu jednostkowego rozpoczyna się od zgłoszenia przez podległe jednostki budżetowe preliminarzy indywidualnych wydatków.

Wszystkie jednostki budżetowe segregujemy wg tytułów budżetowych np. zawodowa straż pożarna ma tytuł 11 (ochrona przeciwpożarowa).

Układ paragrafowy jest jednolity dla wszystkich tytułów budżetowych. Jakakolwiek zmiana układu w nazwie, treści lub oznaczeniu liczbowym jest niedopuszczalna.

W drugiej części schematu preliminarze indywidualnych wydatków realizują zasadę oparcia planowania budżetowego o narodowy plan gospodarczy.

Jednostki budżetowe podległe wydziałom gospodarki komunalnej i mieszkaniowej przedkładają tym wydziałom preliminarze wydatków sporządzone wg powyższego schematu; wydziały na podstawie tych preliminarzy sporządzają wg tego samego schematu preliminarze zbiorcze.

Wg tego samego schematu sporządza wydział gospodarki komunalnej i mieszkaniowej preliminarz własny wydatków na utrzymanie samego wydziału (dział II rozdział 6) oraz preliminarze wydatków dla tych tytułów klasyfikacji budżetowej, które stanowią wykonanie zadań budżetowych i są wykonywane bezpośrednio przez wydział.

Jednocześnie sporządza się zbiorcze preliminarze dochodów obejmujących zarówno indywidualne preliminarze podległych jednostek budżetowych.

Po sporządzeniu wszystkich preliminarzy wpisuje się ich treść bezpośrednio do wzorów, które w odniesieniu do gmin i miast mniejszych będą ustalone w osobnej instrukcji.

Jeśli gmina, miasto lub powiat posiadają przedsiębiorstwa na rozrachunku gospodarczym, należy dla nich sporządzić wstępne plany finansowe z podziałem wydatków i dochodów na następujące grupy:

L. p.	Wyszczególnienie wydatków	L. p.	Wyszczególnienie wydatków
	Suma		Suma
I. Rentowność			
1.	Koszt własny sprzedanych wyrobów i usług	1.	Dochody ze sprzedaży wyrobów i usług
2.	Podatek obrotowy z operacji nietowarowych	2.	Ujemna różnica wyrównawcza
3.	Koszt własnych sprzedanych towarów handlowych	3.	Sprzedaż towarów handlowych
4.	Nakłady pozaoperacyjne	4.	Dochody pozaoperacyjne
5.	Zysk	5.	Strata
	Razem		Razem

II. Podział zysku i pokrycie strat

1. Strata	1. Zysk
2. Wpłata do budżetu państwa	2. Dotacja z budżetu na pokrycie strat
3. Fundusz zakładowy	
4. Zwiększenie własnych środków obrotowych	
Razem	Razem

III. Sumy obrotowe

1. Niedobór własnych środków obrotowych na początek roku	1. Nadwyżka własnych środków obrotowych na początek roku
2. Wzrost normatywów środków obrotowych	2. Zmniejszenie normatywów środków obrotowych
3. Wpłaty nadwyżek środków obrotowych do budżetu	3. Zwiększenie własnych środków obrotowych z zysku
4. Zmniejszenie kredytu normatywnego w ciągu roku	4. Finansowanie środków obrotowych z budżetu
5. Zmniejszenie pasywów stałych	5. Zwiększenie kredytów normatywów
	6. Zwiększenie stałych pasywów
Razem	Razem

IV. Sfinansowanie inwestycji i kapitalnych remontów

1. Kapitalne remonty	1. Fundusz amortyzacji majątku trwałego
	a) na kapitalne remonty
	b) na inwestycje
2. Inwestycje limitowane	2. Środki własne
3. Inwestycje pozalimitowe	3. Finansowanie z budżetu
4. Nadwyżka amortyzacji przeznaczona na cele ogólne planu inwestycyjnego	
Razem	Razem

V. Rozliczenie z budżetu

1. Finansowanie inwestycji	1. Wpłaty z zysku
2. Finansowanie środków obrotowych	2. Podatek obrotowy
3. Dotacje na pokrycie strat	3. Podatek z operacji nietowarowych
4. Ujemna różnica wyrównawcza	4. Wpłata nadwyżek i środków obrotowych
5. Saldo	5. Saldo
Razem	Razem

Następną czynnością wydziałów gospodarki komunalnej i mieszkaniowej jest sporządzenie zestawień wydatków i dochodów, a mianowicie:

- zestawienie wydatków podległych jednostek budżetowych,
- zestawienie wydatków na utrzymanie samego wydziału,
- zestawienie wydatków zadań budżetowych.

Powiatowe budżety zbiorcze

Powiatowe wydziały gospodarki komunalnej i mieszkaniowej łączą przedłożone przez prezydium gminnych i miejskich rad narodowych zbiorcze preliminarze wydatków i dochodów, wstępne plany finansowe przedsiębiorstw na rozrachunku gospodarczym z odpowiednimi preliminarzami zbiorczymi i planami właścicielskich tytułów rozdziału 6 jednostkowego budżetu powiatu i po przeprowadzeniu analizy i ewentualnej korektywie przesyłają do wydziału finansowego. Jednocześnie sporządzają zestawienie wydatków i dochodów oddzielnie dla miast, nie będących powiatami miejskimi, oddzielnie dla gmin.

Materiały do budżetu z punktu widzenia ich treści można podzielić na kilka odrębnych grup:

- a) dokumentacja prawna, ogólna i szczegółowa
- b) wyprowadzenie normy ogólnej,
- c) wyprowadzenie norm zatrudnienia,
- d) kalkulacja szczegółowa wydatków.

Dokumentacja prawna dochodów i wydatków winna być przeprowadzona na szczeblu prezydium wojewódzkiej rady narodowej. Normy ogólne dotyczą tych instytucji, którym odpowiadają określone jednostki miary planu gospodarczego.

Normy zatrudnienia pracowników fachowych wyrażają się liczbą jednostek miary planu gospodarczego na jednego pracownika fachowego. Norma zatrudnienia pracowników pomocniczych wyraża się odsetkiem tych pracowników w stosunku do ogólnej liczby personelu etatowego.

W jednostkach grupy administracji operuje się stosunkiem procentowym etatowego personelu obsługowego danego wydziału do ogółu pracowników etatowych, takim samym stosunkiem personelu kancelaryjnego łącznie z maszynistkami oraz stosunkiem woźnych do ogółu pracowników etatowych.

Wszystkie kwoty paragrafów i pozycji zgłaszane przez organy sporządzające budżet muszą być poparte odpowiednimi obliczeniami uzasadniającymi wysokość zgłaszanych kwot. W związku z tym opracowane zostały schematy obliczeń szczegółowych wydatków najbardziej typowych, oraz takich, które mogą być objęte normami (przeciętnymi) szczegółowymi. W zakresie wydatków, które nie mogą być normowane, należy opracować szczegółowe obliczenia uwzględniające wszystkie elementy kalkulacyjne związane z daną formą wydatkową.

Wojewódzkie budżety zbiorcze

Projekt zbiorczego budżetu wojewódzkiego sporządza się w sposób analogiczny, jak projekt powiatowego budżetu zbiorczego z tym, że łączy się odpowiednie materiały zbiorczych budżetów powiatowych, budżetów miast wydzielonych oraz jednostkowego budżetu województwa.

Opracowany budżet na szczeblu wojewódzkim wymaga już gruntownego przepracowania i uzgodnienia z odpowiednim terenowym planem gospodarczym.

Przy analizie poszczególnych budżetów należy dążyć do ustalenia przeciętnych wojewódzkich norm wydatków i badać przyczyny odchylenia norm wydatków poszczególnych budżetów od przeciętnych norm wojewódzkich.

Zagadnienia specjalne

Akcja socjalna

W roku 1951 przedsiębiorstwa państwowe, zarówno powiązane z budżetem centralnym jak i z budżetami te-

renowymi nie będą odprowadzały żadnych kwot na fundusz socjalny.

Wszystkie dotacje na akcję socjalną będą dokonywane bezpośrednio z budżetu. Zasady i tryb opracowania i wykonywania preliminarzy środków specjalnych w zakresie akcji socjalnej ustali odrębna instrukcja.

W budżetach terenowych występować będzie akcja socjalna w zakresie zadań niescentralizowanych i będzie budżetowana w wydziałach: oświaty, zdrowia, pracy i pomocy społecznej.

Limity dla akcji socjalnej na budżety terenowe dla poszczególnych województw w układzie wg tytułów budżetowych ustali na rok 1951 odrębne zarządzenie Przewodniczącego P. K. P. G. i Ministra Finansów.

Gospodarka mieszkaniowa

Administrowana przez terenowe rady narodowe gospodarka mieszkaniowa finansowana z budżetów terenowych obejmie w roku 1951 nieruchomości mieszkalne administrowane dotychczas przez Zarządy Nieruchomości Mieszkalnych, Zakład Osiedli Robotniczych (Administracja Osiedli), władze i urzędy państwowe i samorządowe z wyjątkiem nieruchomości mieszkalnych w zarządzie Prezydium Rady Ministrów, Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego. Ponadto budżety terenowe nie obejmą w 1951 roku nieruchomości mieszkalnych znajdujących się w administracji przedsiębiorstw państwowych.

Utrzymanie budynków administracyjnych jednostek budżetowych należy zamieścić w budżetach tych jednostek.

W związku z powyższym następuje a) włączenie do budżetów terenowych finansowania gospodarki mieszkaniowej właściwych terenowo jednostek administracji osiedli Z. O. R., b) włączenie do budżetów terenowych finansowania całości gospodarki mieszkaniowej w nieruchomościach pozostających dotychczas we władaniu urzędów państwowych, c) zniesienie w związku z przekazaniem budżetom terenowym lokalnych wpływów z F. G. M. obowiązku przekazywania części tych wpływów na ogólnokrajowy F. G. M.

Obsługa finansowa budżetu państwa przez Narodowy Bank Polski

Zgodnie z uchwałą Rady Ministrów z dnia 17 kwietnia 1950 roku wykonywanie budżetu państwa będzie oparte na zasadzie jedności kasowej zarówno budżetu centralnego jak i każdego z poszczególnych budżetów terenowych.

Narodowy Bank Polski wykonuje obsługę kasową zarówno budżetu centralnego jak i budżetów terenowych, oraz współdziała w kontroli wstępnej (kontrola formalno-rachunkowa i merytoryczna).

CZESŁAW RYBICKI

Dyr. Naczej. P.Z.Z.

Udział rad narodowych w planowym skupie zboża ze zbiorów 1950 r.

Z początkiem stycznia 1950 roku wprowadzono nową formę skupu zboża. Tę nową formę, aczkolwiek były to pierwsze próby, nazwano już wtedy planowym skupem. Wiele mówiono i pisano w I półroczu 1950 roku o tym zagadnieniu. Również i na łamach „Rady Narodowej” poruszono zasady tych nowych form ze specjalnym uwzględnieniem roli rad narodowych zwłaszcza gminnych w akcji wprowadzenia na wieś tych form. Okólnik Kancelarii Rady Państwa z marca b. r. wytyczył wówczas zadania rad narodowych na tym odcinku.

Planowy skup w I półroczu znalazł już swoją właściwą ocenę. I słusznym jest stwierdzenie, iż mimo wszystkich błędów popełnionych, mimo wszystkich braków i luk w samej metodzie, osiągnęliśmy poważne sukcesy. Pomimo, iż ta początkująca forma przyszła wtedy kiedy już 60% zboża było przez wieś sprzedane, kiedy trudno było oszacować i uchwycić nadwyżkę towarową, a tym samym zbudować realny plan, mimo specjalnej sytuacji jaka wytworzyła się w pszenicy i jęczmieniu skupiliśmy w tym okresie o 34% więcej niż w analogicznym okresie roku 1949.

Jeszcze jaskrawiej to widać w samej pszenicy, w pierwszym półroczu 1950 roku skupiono o 88% więcej niż w tym samym okresie 1949 roku, mimo, iż pszenica stała się w poważnej części przedmiotem spekulacji ze strony bogacza wiejskiego, nielegalnego handlu młynarza i spekulanta wiejskiego.

Te niewątpliwe efekty gospodarcze potwierdzają jeszcze raz słusność wprowadzenia na wieś elementu planowania i podjęcia w masach chłopskich szerokiej dyskusji nad planem. Ze stopnia realizacji planu skupu w skali krajowej w poszczególnych rejonach wynika, iż masy biedniaków zmobilizowały się wokół tego zagadnienia, oraz znaczna część średniaków szła razem z biedniakiem. Ale nie tylko to było efektem ostatniego półroczia. — Na zebraniach gromadzkich, w dyskusji w trakcie realizacji planu, ujawnił nam się niejednokrotnie w całej pełni wróg klasowy na wsi. Jednocześnie mieliśmy możność poznania całego arsenału środków, jakie zastosował on w walce przeciwko państwu ludowemu. Od cichego oddziaływania, biernego oporu po przez agresywne występowanie w dyskusjach, akty sabotażu, aż do jawnego występowania przeciwko Władzy Ludowej. Aktyw partyjny, społeczny i administracyjny nabył kolosalnego doświadczenia zwłaszcza w dołowych ogniwach w tym pierwszym okresie walki o plan skupu. Nie potrafiliśmy w miesiącu styczniu i lutym na zebraniach gromadzkich posługiwać się konkretnymi przykładami, dlatego, iż nie znaliśmy, nie potrafiliśmy przeanalizować dokładnie form wyzysku elementów kapitalistycznych na wsi.

Popełniono w samej akcji całą masę błędów. — Przede wszystkim w początkowej fazie akcja poszła zbyt po linii administracyjnej. Z jednej strony administracyjne, biurokratyczne podwyższanie planu bez oparcia

o realne możliwości wykonania, z drugiej strony uleganie nastrojom oportunistycznym terenu i szukanie nieistotnych i niewłaściwych usprawiedliwień na zbyt niski stopień realizacji planu, cechowało wiele ogniw administracyjnych. Były próby komenderowania, uciekania przed dyskusją, obawy stawiania czoła kułakowi. Stąd wiele zebrzań gminnych i gromadzkich odbyto szybko i w milczeniu. A przecież założeniem tej nowej formy było wprowadzenie w masy chłopskie szerokiej dyskusji nad planem. Konieczna jest uporczywa walka o uświadomienie chłopów w zakresie celu planowego skupu zboża. Wreszcie trzeba powiedzieć, iż akcja szła w wielu wypadkach nieskoordynowana i wielotorowo na wieś. Brak było właściwego kierownictwa i jednolitej, ścisłej kontroli wykonania planu.

Reorganizacja i ujednoczenie władz terenowych, skoncentrowanie tej władzy w radach narodowych eliminuje te błędy na przyszłość i daje tak samo jak i na innych odcinkach gospodarczych silne podstawy dla realizacji zamierzeń planów państwowych. Ten pierwszy próbny okres, te osiągnięcia i nabyte doświadczenia były podstawą do wypracowania form w jakim skup zboża będzie przeprowadzony w roku bieżącym i w pierwszej połowie roku przyszłego tzn. ze zbiorów 1950 roku.

Uchwała Prezydium Rządu z dnia 7 czerwca 1950 roku — określa formę i metody planowego skupu. Techniczną stroną wykonania, cenami i obowiązującymi standartami zajmuje się uchwała z dnia 26 lipca 1950 roku.

Powyższe 2 uchwały Prezydium Rządu oraz wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych zarządzenia Ministra Handlu Wewnętrznego, a także opublikowany w niniejszym numerze „Rady Narodowej” okólnik Kancelarii Rady Państwa, regulują jedno z węzłowych zagadnień naszego życia gospodarczego na najbliższy okres.

Co charakteryzuje tę nową formę skupu?

Otóż po pierwsze: jak mówi punkt pierwszy uchwały Prezydium Rządu, „sprzedaż zboża towarowego odbywać się będzie wg planu uchwalonego przez zebrania gromadzkie, a zatwierdzonego przez gminną radę narodową”.

Po drugie: terminy sprzedaży zbóż przez poszczególne gospodarstwa w ramach planu winny uwzględniać interesy i możliwości gospodarcze chłopów oraz planowość pracy aparatu skupu Gminnych Spółdzielni Samopomocy Chłopskiej i Polskich Zakładów Zbożowych.

Po trzecie: uchwalony przez zebrania gromadzkie i zatwierdzony przez gminną radę narodową plan skupu obowiązuje wszystkich członków gromady.

Po czwarte: w ramach uchwalonego gromadzkiego planu skupu poszczególni członkowie gromady składają pisemne zobowiązania obejmujące ilość, rodzaj i terminy odstawa zbóż, zadeklarowanych do sprzedaży.

Następnie wszystkie plany rejonowe od województwa aż do gromady opracowywane są z ramienia i pod nadzorem prezydium rad narodowych oraz zatwierdzone przez te rady. § 27 zarz. M. H. W. określa: „prezydium wojewódzkich, powiatowych i gminnych rad narodowych koordynują pracę wszystkich instytucji realizujących plan skupu zbóż i kontrolują ich wykonanie“. Wreszcie: „skup odbywał się będzie jak dotychczas wg stałych cen i standartów, ustalonych przez M. H. W. w punktach spółdzielni gminnych Samopomocy Chłopskiej.

Zarządzenie Ministerstwa Handlu Wewnętrznego oraz instrukcja, szczegółowo ujmują cały tryb postępowania w związku z budową i zatwierdzeniem planów skupu oraz przygotowaniem wprowadzających w zagadnienie narad gospodarczych na wszystkich szczeblach.

Zarówno z uchwał, jak i zarządzenia Ministerstwa Handlu Wewnętrznego wynika jasno, iż punktem ciężkości w całej metodzie jest gromada i zebranie gromadzkie. Po to, aby dać możliwość dokładnego zapoznania chłopów z planowym skupem, przeprowadzenia szerokiej dyskusji, mającej doprowadzić do dobrowolnych zobowiązań, wprowadza się dwa kolejne zebrania gromadzkie. Formę dobrowolnego zobowiązania podejmujemy na podstawie ostrej dyskusji biedniaka w stosunku do bogaczy wiejskich, na podstawie przekonania znacznej części średniorolnych. Wiemy, iż chłopowie poważnie biorą zobowiązania, zwłaszcza pisemne. Wiemy to z dobrze przeprowadzonej kontraktacji, dlatego też bitwa o plan, to bitwa o te zobowiązania w kampanii narad gromadzkich. Poważnym zadaniem dla powiatowych i gminnych rad narodowych jest właściwe przygotowanie tych zebrań, zmobilizowanie aktywów ze szczebla powiatowego i gminnego, który by był należycie przygotowany pod względem politycznym i gospodarczym tak, aby istotnie pomógł aktywistom wiejskim w przeprowadzaniu tej kampanii.

Na pierwszej naradzie gromadzkiej będzie referowany plan skupu dla danej gromady; należy wtedy dokładnie przeanalizować zasady planowego skupu oraz objaśnić, na czym polega pomoc Państwa dla chłopów mało- i średniorolnych, przez formę planowego skupu. Należy poza tym wyjaśnić jak się ustala plan dla indywidualnych gospodarstw. Zebranie to wyłoni z siebie „trójkę“. Wybrane „trójki“ w okresie między pierwszym i drugim zebraniem na doręczonych im specjalnych drukach zbiorą od poszczególnych członków gromady indywidualne deklaracje ilości zboża towarowego do sprzedaży w oznaczonych terminach, gminnym spółdzielniom. W okresie tym „trójki“ działają pod stałym naciskiem władz gminnych i jednocześnie pod ciągłą opieką i kontrolą aktywów gminnego. Nie powinny się powtórzyć wypadki z pierwszego półrocza b. r. kiedy to „trójki“ działały w trudnych warunkach nie wspierane oderwały się od mas mało- i średniorolnych, a często ulegały wpływowi kułaka. Główny nacisk trzeba w tym okresie położyć na indywidualną pracę, która ma w rezultacie dać zadeklarowanie przez poszczególnych producentów pełnych ilości zboża towarowego. Zebrane deklaracje z całej gromady przekazują „trójki“ prezydium gminnej rady narodowej i powołanym gminnym komisjom zbożowym do rozpatrzenia i przepracowania w ramach gminnego planu skupu.

Drugie zebranie gromadzkie uchwała ostatecznie plan skupu. Spisany z tego zebrania protokół jest dokumentem, stwierdzającym rozbięcie planu gromadzkiego na poszczególne gospodarstwa. Uchwalony plan skupu przedkładany jest gminnej radzie narodowej do zatwierdzenia, a po zatwierdzeniu wręczany Gminnej Spółdzielni Samopomoc Chłopska do realizacji. Na tym samym zebraniu gospodarskim zostaną podpisane indywidualne „zobowiązania do udziału w planowym skupie“ przez poszczególnych rolników, którzy zadeklarowali właściwe ilości.

Taki jest przebieg tej kampanii. Zagadnienie skupu jest doniosłe, walka o planowy skup zboża to walka o realizację zadań gospodarczych.

Z góry należy ostrzec przed pójściem na jakąś „łatwiznę“ administracyjną. Trzeba przeciwdziałać wszelkim próbom biurokratycznego i administracyjnego ułatwiania spraw. Tę walkę można wygrać przez pełną mobilizację do niej chłopów mało- i średniorolnych.

Czy wchodząc w planowy skup zboża atutem naszym jest jedynie nabyte doświadczenie z ubiegłego półrocza — czy poza tym nie istnieją inne obiektywne warunki, sprzyjające i gwarantujące wykonanie państwowego planu skupu?

— Otóż trzeba stwierdzić, iż wchodzimy w kampanię tę w znacznie korzystniejszych warunkach niż w roku ubiegłym. Wstępne próbne omłoty wykazują wzrost plonów w stosunku do roku ubiegłego. Stan ziarna jest niewątpliwie lepszy na skutek ogólnie sprzyjających warunków atmosferycznych w czasie sprzętu w porównaniu do roku ubiegłego, kiedy to plaga porostu i zadeszczenia dotknęła szereg rejonów, zwłaszcza w południowych województwach, co w rezultacie przyniosło gospodarce narodowej olbrzymie straty. Obecna ocena, na podstawie szacunku wykazuje, iż stan okopowych jest lepszy, aniżeli w roku ubiegłym. To jest niezmiernie ważny moment, ponieważ w zagadnieniach pasz istnieje ścisły związek pomiędzy ziemniakami a zbożem. Jęczmień, którego towarowość w roku ubiegłym zmalała, ponieważ był w dużej mierze przedmiotem spasanania, miał w tym roku znacznie zwiększony areał i lepszy urodzaj. Poza tym dobre wyniki mamy z kontraktacji jęczmienia, tym samym mamy zagwarantowaną umowami kontraktacyjnymi, z góry określoną planem towarowość wysoko gatunkowego jęczmienia browarnego i kaszowego.

Nie zapominajmy również o tym, iż w niektórych rejonach kułackich jeszcze znaczne ilości żyta i pszenicy zostały z ubiegłego okresu w śpiączkach chłopskich, że te nadwyżki winny na skutek stałej i konsekwentnej polityki oraz lepiej przeprowadzonej kampanii na bazie walki klasowej wejść na punkty skupu, tym samym zwiększyć wykonanie tegorocznego planu skupu. Konsekwentnie wprowadzana racjonalna polityka paszowa również winna z roku na rok dawać rezultaty w ograniczaniu spasanania zbóż. Wchodzimy poza tym w planowy skup w o wiele korzystniejszym momencie, bo z początkiem roku gospodarczego, bezpośrednio po żniwach, wtedy kiedy rolnik robi sam plan na cały rok, opracowując swój własny bilans zbożowy. Może on wtedy powiedzieć, ile mu pozostaje zboża towarowego po zaspokojeniu swoich potrzeb. Niejednokrotnie na zebraniach gromadzkich w styczniu i lutym b. r. ten moment był

podnoszony przez chłopów, jako duże utrudnienie w skupie planowym.

Jeżeli jeszcze dodamy, iż przychodzimy na wieś w międzynarodowej sytuacji politycznej, kiedy to siły obozu pokoju rosną z dnia na dzień, będziemy mogli powiedzieć że rozpoczynamy w tym roku realizację planu skupu zbóż w warunkach obiektywnie znacznie lepszych niż w roku ubiegłym, niż w każdym innym okresie.

W takich warunkach psychicznych i w takiej atmosferze poprowadzą w najbliższych dniach prezydium wojewódzkich, powiatowych i gminnych rad narodowych swoje narady gospodarcze, poświęcone planowemu skupowi zboża. Rola i udział rad narodowych w tej akcji jest wielki, od właściwego nastawienia sobie pracy w terenie, właśnie na samym początku tego okresu od ciągłej kontroli nad realizacją planu, zależeć będzie czy aparat gospodarczy powołany do technicznego wykonania skupu i gospodarki zbożem wypełni swe zadanie. To znaczy, czy zostaną sprawnie skupione nadwyżki towarowe wsi, zgromadzone rezerwy państwowe, zaspokojone pełne potrzeby ludności pracującej miast w chleb i przetwory zbożowe, udzielona pomoc, której potrzebuje biedna część wsi zwłaszcza na przednówku, w re-

zultacie wypełnione zadanie w pierwszym i drugim roku planu sześcioletniego.

8 sierpnia b. r. odbyła się w Warszawie narada poświęcona omawianemu zagadnieniu, zwołana i prowadzona przez Ministra Handlu Wewnętrznego. W naradzie wzięli udział poza innymi przedstawicielami aktywu terenowego, przewodniczący wojewódzkich rad narodowych. Zasadniczy referat wygłosił Zastępca Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego ob. minister Szyr, który na wstępie m. in. powiedział: „Bitwa o chleb występuje w bitwie o produkcję rolną i jest wyrazem podstawowych form spójni gospodarczej między miastem i wsią, co jest z kolei kwestią walki o socjalizm. Bitwa toczy się w warunkach walki klasowej — oparcie się o biedotę, sojusz ze średnio i małorolnym chłopem oraz wypieranie elementów kapitalistycznych. Jakiegokolwiek opuszczenie jednego z tych elementów zarówno spójni gospodarczej, łączącej miasto i wieś jak i elementu walki klasowej prowadzi do dużych trudności i dużych błędów“. „...Przychodzimy na wieś z ufnością, aczkolwiek z wielką czujnością. Jeżeli idzie o świadomość oddziaływania, to są nasi bracia, to jest sojusznik klasy robotniczej i tylko w tej formie można przekonać i domagać się realizacji zadania“.

FLORIAN ŁAGOSZ

Sekr. Prez. Pow. Rady Nar.
w Wolsztynie

Działalność komisji rad narodowych

Uchwała Rady Państwa z dnia 12 maja 1950 roku w sprawie tymczasowych wytycznych dla powołania i działalności komisji rad narodowych, wydana w celu wykonania art. 11 pkt. 5 ustawy z dnia 20 marca 1950 roku o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz. U. R. P. nr 14, poz. 130) ustala ramowe wytyczne odnośnie powołania przez rady narodowe komisji stałych i w miarę potrzeby komisji niestałych dla ściśle określonych doraźnych zadań. Uchwała określa rodzaje komisji stałych, jakie rady obowiązane są powołać, zakres działania tych komisji, ich maksymalny skład liczbowy, tryb powoływania i sposób ich działania.

A więc na szczeblach wojewódzkim i powiatowym należy obowiązkowo powołać następujące komisje stałe: a) finansów, budżetu i planu, b) oświaty i kultury, c) rolnictwa i leśnictwa, d) budownictwa, e) komunikacyjną, f) zdrowia, g) pracy i pomocy społecznej, h) gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, i) handlu. Poza tym wskazane jest powołanie komisji porządku publicznego i komisji do spraw drobnej wytwórczości i przemysłu miejscowego. Na szczeblu gminnym i miast nie stanowiących powiatów obowiązkowo należy powołać komisje stałe: a) zdrowia, pracy i pomocy społecznej, b) gospodarki drogowej, c) finansowo-budżetową, d) oświaty i kultury, e) urzędzenia osiedli. Poza tym w gminach wiejskich — komisję rolną do zakresu której będą należeć sprawy leśnictwa, budownictwa wiejskiego

i spółdzielczości rolniczej, a w miastach nie stanowiących powiatów miejskich wskazane jest powołanie stałych komisji mieszkaniowych. Dla miast ponad 100 tysięcy mieszkańców powołanie komisji mieszkaniowych jest obowiązkowe, natomiast w miastach stanowiących powiaty miejskie powoływanie komisji rolnictwa i leśnictwa nie jest obowiązkowe.

Zasadniczą różnicą w działalności komisji rad narodowych dotyczących zasobów, a obecnie powołanych jest to, że dotychczas czynności kontroli społecznej we wszystkich dziedzinach życia publicznego spełniała tzw. komisja kontroli społecznej, obecnie zaś obowiązek kontroli społecznej nad wszystkimi organami wykonawczymi, przedsiębiorstwami, zakładami i innymi instytucjami, bez względu na to czy są podporządkowane radzie narodowej, czy nie, poruczono każdej z powołanych komisji, w takim zakresie, dla którego dana komisja została powołana. Przy tym zakres kontroli został rozszerzony na przedsiębiorstwa i zakłady prywatne, stowarzyszenia i organizacje. Nowe komisje są upoważnione do przyjmowania i rozpatrywania skarg i zażaleń, obowiązane są utrzymać stałą łączność z masami pracującymi i ich organizacjami, przyciągać masy do współpracy z władzą państwową, z jej organami, oraz pobudzać i wykorzystywać ich inicjatywę.

Dla kontroli dziedzin nieprzewidzianych w zakresie działania wyżej wspomnianych komisji może być powołana komisja kontroli społecznej. Gdyby w miarę mie-

scowych potrzeb zaszła konieczność powołania innych komisji stałych, niż przewidziane uchwałą Rady Państwa, dopuszczająca się taką możliwość za zgodą rady narodowej wyższego stopnia.

Z zestawienia wytycznych wymienionej na wstępie uchwały Rady Państwa i wydanej równocześnie uchwały w sprawie tymczasowego ramowego regulaminu rad narodowych, wynikają następujące zasady działalności wspólne dla wszystkich komisji:

a) Zakres i sposób działania

1. Komisje nie mogą bezpośrednio wydawać zarządzeń organom wykonawczym rady ani innym urządowi i instytucjom kontrolowanym. W razie potrzeby komisje winny się zwracać do rady narodowej lub do jej prezydium z wnioskami o wydanie odpowiednich zarządzeń.

2. Komisje działają na podstawie ustalonych przez siebie planów rocznych i kwartalnych, które zatwierdza właściwa rada narodowa.

Plan pracy powinien składać się z trzech podstawowych elementów tzn. powinien dawać odpowiedzi na pytanie — co jest do zrobienia, co należy skontrolować, jaką instytucję, względnie jakie zagadnienie wykonać. Kto ma to zrobić i — kiedy to należy zrobić, a więc w jakim terminie.

Plan pracy komisji winien być ułożony w powiązaniu z planem pracy rady narodowej. Jeśli plan pracy rady narodowej przewiduje np. na miesiąc sierpień uchwalenie budżetu terenowego, to komisja finansów, budżetu i planu, oraz inne komisje resortowe mają przewidzieć w swych planach, w terminach wcześniejszych, przeanalizowanie preliminarzy budżetowych sporządzonych przez wydziały, by móc na posiedzeniu rady wystąpić w tej sprawie już z gotowym materiałem i konkretnymi wnioskami; albo np. jeśli w planie pracy rady narodowej na miesiąc luty będzie przewidziane zagadnienie akcji siewnej, to komisja rolna powinna przewidzieć na okres wcześniejszy przeprowadzenie tego zagadnienia na podstawie wyników kontroli instytucji obsługujących akcję (P. O. M., S. O. M., Zw. Sam. Chł., P. Z. G. S.) i głosów z terenu, tak by móc już na plenum rady przedstawić faktyczny stan przygotowań i wystąpić z konkretnymi wnioskami.

Plan powinien być tak ułożony, by był realny tj. by mógł być wykonany w pełni.

Niejednokrotnie może się zdarzyć, że przy wykonywaniu planu zajdzie konieczność przeprowadzenia jakiejś kontroli z góry nie przewidzianej. Tak na przykład otrzymawszy wiadomość, że w pewnej jednostce administracyjnej panuje biurokracizm, lub że popełniane są nadużycia, kontrola nie tylko może, lecz powinna być przeprowadzona poza planem, natychmiast.

3. Komisje działają na posiedzeniach i przez badanie poszczególnych spraw na miejscu przez swych delegatów.

Wszystkie osoby i instytucje (wydziały, oddziały, referaty, urzędy, przedsiębiorstwa i zakłady) których działalność podlega kontroli komisji według jej kompetencji, obowiązane są dostarczać komisjom i ich delegatom wszelkich wiadomości lub materiałów, potrzebnych do wykonywania zadań komisji.

Członkowie komisji (radni i osoby spoza grona rady) odpowiadają za zachowanie tajemnicy służbowej według obowiązujących w tym względzie przepisów.

4. Komisje mogą wyłaniać podkomisje, zasięgać opinii innych komisji, odbywać wspólne posiedzenia połączonych komisji i powoływać rzeczoznawców do wypowiedzenia się w sprawach będących przedmiotem ich prac. Dla sprawniejszego działania komisji przy spełnianiu czynności kontrolnych, praktycznie będzie podzielić skład osobowy komisji na 2 — 3 osobowe komplety (sekcje) kontrolne. Rzeczą przewodniczącego komisji jest dbać o to, aby praca była rozdzielona w sposób równomierny pomiędzy komplety i członków komisji.

5. Nadzór nad działalnością wydziałów i referatów prezydium nie powinien polegać na rozpatrywaniu i dawaniu aprobaty przez komisję co do różnych spraw przedłożonych jej przez pracowników organu wykonawczego jeszcze przed podjęciem czynności, gdyż będzie to niesłuszne przerzucanie odpowiedzialności z organu wykonawczego na komisję rady narodowej. Wówczas komisja zatraci swój charakter nadzoru i stanie się organem nie kontrolnym lecz współwykonawczym.

Nadzór powinien polegać na systematycznej kontroli działalności wydziałów i referatów, poprzez bezpośrednie badanie czynności wykonywanych w terenie.

6. Sprawowanie kontroli społecznej nad organami administracji państwowej, przedsiębiorstwami, zakładami i innymi instytucjami, jeżeli ich działalność wchodzi w zakres spraw dla których została powołana komisja.

7. Czuwanie nad prawidłowym wykonywaniem uchwał i wytycznych rady narodowej, oraz władz zwierzchnich.

8. Rozpatrywanie spraw przekazanych komisji przez radę narodową lub prezydium rady, oraz spraw przedkładanych przez członków komisji.

9. Przyjmowanie i rozpatrywanie skarg i zażaleń odnoszących się do działalności rady narodowej i wszystkich jednostek podlegających kontroli rad narodowych.

Rozpatrywanie spraw oraz skarg i zażaleń polegać będzie na zbadaniu wszelkimi dostępnymi środkami stanu faktycznego i wydaniu na tej podstawie swojej opinii i wniosków.

10. Występowanie z inicjatywą i projektami w stosunku do prezydium rady narodowej.

11. Inicjowanie oraz przygotowywanie projektów ważniejszych uchwał i przedstawianie ich na plenarnych posiedzeniach rady narodowej.

12. Utrzymywanie stałej łączności z masami pracującymi i ich organizacjami (radami zakładowymi, związkami zawodowymi itp.), przyciąganie ich do współpracy z władzą państwową i jej organami, pobudzanie i wykorzystywanie ich inicjatywy, przyjmowanie, rozpatrywanie i nadawanie dalszego biegu projektom pochodzącym od organizacji społecznych lub poszczególnych obywateli.

Stać łączność z masami pracującymi będzie utrzymana, gdy członkowie komisji, przy każdej okazji będą się starali zetknąć z robotnikami i chłopami względnie przedstawicielami ich organizacji, gdy będą wysłuchi-

wać ich wypowiedzi w różnych aktualnych zagadnieniach i gdy będą analizować te wypowiedzi i wyciągać z nich wnioski, oraz reagować na wszelkie poruszone niewłaściwości poprzez radę narodową względnie jej prezydium.

b) Struktura organizacyjna i regulamin obrad

13. Skład liczbowy komisji określa rada narodowa w granicach najwyżej na szczeblu wojewódzkim do 15 członków, na powiatowym do 12 członków i na gminnym do 9 członków.

14. Przewodniczącego komisji wybiera rada narodowa spośród swoich członków.

15. W skład komisji mogą wchodzić zarówno radni jak i osoby spoza rady. Wyboru dokonuje rada narodowa.

16. Zastępcę przewodniczącego komisji oraz sekretarza wybiera komisja ze swego grona, a więc na te funkcje mogą być wybrani również członkowie komisji spoza rady.

17. Posiedzenia zwoływane są w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak jak raz na miesiąc.

Obowiązek odbywania posiedzeń przynajmniej raz na miesiąc, z uwagi na konieczność utrzymania komisji w stanie aktywnym, jest wiążący i powinien być ściśle wypełniany.

18. Posiedzenia komisji zwołuje i porządek dzienny projektuje przewodniczący komisji.

19. Do obrad komisji stosuje się odpowiednio regulamin obrad rady narodowej, z tą różnicą, że na posiedzeniach komisji przewodniczy nie doraźnie wybierane prezydium, lecz przewodniczący komisji lub jego zastępca.

20. Przewodniczący komisji kieruje jej pracami i odpowiada za wykonanie przez komisję jej zadań. Współdziałać z nim winni zastępca przewodniczącego oraz sekretarz komisji.

21. Sekretarz komisji czuwa nad należytym prowadzeniem protokółów oraz utrzymywaniem akt i materiałów komisji.

Obsługę biurową dla komisji zapewnia prezydium rady narodowej.

22. Komisje obowiązane są do składania radzie narodowej periodycznych sprawozdań ze swych prac w terminach ustalonych przez radę.

23. Sprawozdania komisji i inne sprawy wynikające z jej działalności, na posiedzeniach rady referuje przewodniczący, albo wyznaczony przez komisję sprawozdawca.

24. O posiedzeniu lub delegacji należy zawiadomić pisemnie członka komisji co najmniej na 3 dni przed terminem posiedzenia względnie delegacji. W zawiadomieniu należy wskazać miejsce, dzień i godzinę stawienia się oraz proponowany porządek obrad względnie cel delegacji.

25. Komisja może obradować i pobierać uchwały w obecności przynajmniej $\frac{1}{3}$ ogólnej liczby członków komisji. Ta zasada nie będzie obowiązywała przy czynnościach kontrolnych. Czynności kontrolne będzie mógł przeprowadzić taki zespół jaki zostanie wydelegowany.

26. Członkowie komisji obowiązani są brać udział we wszystkich posiedzeniach komisji.

27. Członek komisji obowiązany jest punktualnie przybyć na posiedzenie oraz brać udział w nim do końca. W razie niemożności uczestniczenia w pracach komisji, członek komisji obowiązany jest usprawiedliwić swą nieobecność w miarę możliwości przed terminem posiedzenia.

28. W obradach komisji mogą brać udział powołani przez komisję rzeczoznawcy, osoby przywołane do udzielenia wyjaśnień, projektodawcy i inne osoby zainteresowane, a także przedstawiciele władz zwierzchnich, oraz przedstawiciele tych urzędów i instytucji nie podporządkowanych radzie, których dotyczą sprawy, stanowiące przedmiot obrad względnie kontroli.

29. Porządek dzienny każdego posiedzenia komisji powinien zawierać punkt „zapytania i wolne wnioski”.

30. Członkowie komisji i osoby biorące udział w obradach mają prawo zgłaszania wolnych wniosków nie objętych porządkiem obrad i zwracania się z żądaniem wyjaśnień we wszystkich sprawach, które dotyczą zakresu działania, lub podlegają kontroli danej komisji. Odpowiedzi udziela przewodniczący komisji względnie wezwany przez niego odpowiedni pracownik, lub też przedstawiciel urzędu lub instytucji, której zapytanie dotyczy, najdalej w terminie dwutygodniowym. Członek komisji może żądać, aby odpowiedź była przedmiotem obrad komisji. Komisja decyduje czy i kiedy wolne wnioski mają być wzięte pod obrady.

31. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów członków komisji, w głosowaniu jawnym przez podniesienie rąk. Wyniki głosowania ogłasza przewodniczący bezwzględnie.

32. Z każdego posiedzenia i każdej czynności komisji winien być spisany protokół.

33. Protokoły kontroli powinny być sporządzone w miarę potrzeby w trzech względnie czterech egzemplarzach: a) do akt komisji, b) dla jednostki kontrolowanej, c) dla władzy nadzorczej jednostki kontrolowanej i d) w wypadku stwierdzonych nadużyć — dla prokuratora.

34. Protokoły z czynności komisji powinny być sporządzone i przedłożone do prezydium rady narodowej nie później niż 7 dnia po zakończeniu czynności.

Poniżej podaję przykładowe tematy do planów prac poszczególnych komisji:

a) Komisja finansów, budżetu i planu

1. Analiza zaplanowanych zadań budżetowych w budżetach terenowych na rok następny na podstawie opinii wszystkich innych komisji.

2. Kontrola wymiaru i poboru podatku gruntowego.

3. Kontrola wymiaru i poboru podatków od nieruchomości, od lokali i podatków statutowych.

4. Kontrola postępu prac inwestycyjnych zaplanowanych na rok bieżący.

5. Kontrola dyscypliny budżetowej w wydziałach podległych prezydium rady.

6. Kontrola dyscypliny płac.

7. Sprawdzenie sprawozdań rachunkowych z wykonania budżetu.

b) Komisja oświaty i kultury

1. Analiza zaplanowanych na rok przyszły zadań budżetowych przez wszystkie jednostki wydziału oświaty i referatu kultury.
2. Kontrola wykonania budżetów na oświatę na rok bieżący.
3. Kontrola działalności komitetu do walki z analfabetyzmem.
4. Radiofonizacja wsi. — Kontrola podziału premii przez Komisję z ramienia S. K. R. K.
5. Kontrola stanu obiektów zabytkowych.
6. Akcja czytelnictwa.
7. Organizacja kursów oświaty dorosłych.

c) Komisja rolnictwa i leśnictwa

1. Analiza zaplanowanych zadań budżetowych na rok przyszły przez wydział rolnictwa i leśnictwa.
2. Stan przygotowania do jesiennej (względnie wiosennej) akcji siewnej.
3. Kontrola realizacji planu melioracyjnego.
4. Kontrola działalności Związku Samopomocy Chłopskiej.
5. Sprawa zalesienia nieużytków.
6. Akcja żniwno - omlotowa.
7. Kontrola wykonania planu pomocy sąsiedzkiej.
8. Kontrola działalności ośrodków maszynowych.
9. Kontrola Państwowych Gospodarstw Rolnych.

d) Komisja komunikacyjna

1. Analiza zaplanowanych zadań budżetowych na rok przyszły przez wydział komunikacyjny.
2. Kontrola wykonania planu robót drogowych i mostowych w roku bieżącym.
3. Planowanie inwestycji drogowych.
4. Planowanie i kontrola wykonania prac szarwarowych na drogach.
5. Zadrzewienie dróg i ulic.
6. Kontrola działalności wydziału komunikacyjnego.
7. Kontrola pracy pojazdów mechanicznych przyzium rady.
8. Opinia co do zmian rozkładów jazdy w państwowej komunikacji kolejowej i samochodowej.

e) Komisja budownictwa

1. Analiza zaplanowanych zadań budżetowych na rok przyszły w dziedzinie budownictwa.
2. Kontrola działalności powiatowego przedsiębiorstwa budowlanego.
3. Kontrola stanu budowy nieruchomości budynkowych (szkół i innych).
4. Kontrola pracy referatu budownictwa (przygotowania dokumentacji technicznej dla inwestycji, powierzenie prac, kosztorysy, oferty).
5. Kontrola akcji rozbiórkowej.

f) Komisja zdrowia

1. Analiza budżetu wydziału zdrowia i podległych mu zakładów na rok przyszły.
2. Kontrola zakładów zdrowia (szpitali, ośrodków itp).

3. Stan studien publicznych.

4. Organizacja ośrodka zdrowia względnie dojazdów lekarza do miejscowości pozbawionych opieki lekarskiej.
5. Akcja szczepień ochronnych.
6. Organizacja sportu wiejskiego.
7. Organizacja Tygodni Zdrowia.
8. Pomoc położnicza.
9. Lecznictwo osób korzystających z pomocy społecznej, oraz małorolnych i średniorolnych.

g) Komisja pracy i pomocy społecznej

1. Analiza projektu budżetu na pomoc społeczną na rok przyszły.
2. Kontrola warunków pracy i wynagrodzeń robotników w prywatnych gospodarstwach rolnych i przedsiębiorstwach.
3. Kontrola działalności referatu pracy i pomocy społecznej.
4. Kontrola punktów opieki nad matką i dzieckiem.
5. Kontrola wykonania budżetu na pomoc społeczną.

h) Komisja gospodarki komunalnej i mieszkaniowej

1. Analiza projektu budżetu na rok przyszły jednostek podległych wydziałowi gospodarki komunalnej i mieszkaniowej.
2. Kontrola wykonania planów finansowo - gospodarczych przedsiębiorstw gospodarki komunalnej za rok bieżący.
3. Kontrola wykonania planu inwestycji i kapitalnych remontów z Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej.
4. Badanie warunków mieszkaniowych robotników i projekty polepszenia tych warunków.
5. Oświetlenie miast.
6. Remont jezdni i chodników w miastach.
7. Kanalizacja miast.
8. Zaopatrzenie ludności w wodę.
9. Wywóz nieczystości.

i) Komisja handlu

1. Kontrola działalności centrali mięsnej.
2. Kontrola rozdziału artykułów pierwszej potrzeby.
3. Kontrola działalności referatu handlu.
4. Kontrola cen w przedsiębiorstwach handlowych.
5. Walka z handlem łańcuszkowym.
6. Kontrola miar i wag.
7. Kontrola rynków z punktu widzenia legalności handlu i cen rynkowych.

j) Komisja porządku publicznego

1. Estetyczny wygląd osiedli.
2. Kontrola przestrzegania przepisów drogowych.
3. Kontrola przestrzegania przepisów meldunkowych.
4. Kontrola przestrzegania przepisów przeciwpożarowych.
5. Kontrola przestrzegania przepisów budowlanych.

**k) Komisja drobnej wytwórczości
i przemysłu miejscowego**

1. Kontrola działalności spółdzielni wytwórczych (przemysłu odzieżowego, obuwniczego, mieszanych itp.).
2. Zorganizowanie nowych przedsiębiorstw przemysłu miejscowego.

3. Kontrola zakładów przemysłu drzewnego.
4. Kontrola cegielni, betoniarni.
5. Kontrola prywatnych zakładów rzemieślniczych.
6. Kontrola administracji szkoły zawodowej.
7. Zbiórka złomu i innych odpadków użytkowych.
8. Rozwój hodowli jedwabników.
9. Rozwój wikliniarstwa.

Z życia rad narodowych

Z DZIAŁALNOŚCI GMINNYCH RAD NARODOWYCH WOJ. WARSZAWSKIEGO

Komisje gminnych rad narodowych obejmują poważne dziedziny działalności. Od doboru ludzi, powiązania z masami pracującymi i od aktywności komisji zależy stała poprawa na licznych odcinkach życia publicznego.

Na radnych gminnych rad narodowych ciąży obowiązek dostrzegania wszystkich braków, zaniedbań i reagowania na nie. Radni winni uświadamiać ludność na gromadach o zachodzących ustrojowych przemianach, a aktyw wiejski włączać do współpracy w organach rady narodowej.

W licznych radach narodowych nie ma tego powiązania z szerokimi masami ludowymi, nie ma jeszcze dostatecznej mobilizacji twórczych sił w terenie dla realizacji planów państwowych zmierzających do podniesienia ogólnych warunków bytowych ludności. Weźmy dla przykładu województwo warszawskie. Gminne rady narodowe nie są jeszcze powiązane z masami, brak tam jest robotników z zakładów przemysłowych, np. G.R.N. w Jabłonie, Sulejówku, pow. warszawskiego. Nie wszędzie są w gminnych radach narodowych przedstawiciele spółdzielni produkcyjnych czy też robotnicy z P.G.R. np. w gminach powiatu grodzkiego. Za mało jest w radach narodowych kobiet i bezpartyjnych, wiele gromad nie jest reprezentowanych w gminnych radach narodowych. W gminie Guzów, pow. grodzkiego jest tylko 1 bezpartyjny. Radni w tej radzie nie interesują się wykonaniem uchwał. G.R.N. w Nowo-Iwicznej jest bierna, posiedzenia plenarne rady nie wszystkie są protokołowane, komisje bezczynne. Na terenie gmin powiatu mińskiego stwierdzono również bezczynność komisji, a szczególnie zaniedbania komisji zdrowia, co odbija się na sytuacji organizacji zdrowotności w terenie. W gminie Kampinos akcje społeczne powierzano bogaczom, którzy jej nie wypełniali. W powiecie ciechanowskim na posiedzeniach gminnych rad narodowych zagadnień spółdzielczości produkcyjnej nie omawiano. W gminie Błędów pow. grójeckiego brak należytej kontroli nad zgłoszeniami do opodatkowania gruntów, szczególnie sadów, które tam są na większych obszarach, w innych gminach powiatu grójeckiego komisje kontrolę zaniedbały sprawdzania inwentarza w ośrodkach maszynowych. Z nastaniem siewów trudno było ustalić ilość zdatnych maszyn, szczególnie siewników, które znajdowały się na przechowaniu u poszczególnych gospodarzy - użytkowników.

Przykładem, że nie wszyscy radni mają poczucie wypełniania należycie przyjętego na siebie obowiązku może również służyć działalność gminnej rady narodowej w Ożarowie, pow. warszawskiego. Skład tej rady pod względem klasowym nawet jest niezły i rada ta mogłaby lepiej wypełniać swe zadania, bowiem na 31 radnych jest 11 robotników, 15 rolników, 2-ch rzemieślników, 3-ch pracowników umysłowych. Poza przedstawicielami działających tam partii politycznych i organizacji społecznych wchodzi robotnicy państwowych zakładów technicznych, z huty szkła, z P.G.R. Bezpartyjnych w radzie 8. W radzie tej są jednak braki. W radzie jest tylko jedna kobieta. Od biedniejszych gromad nie ma przedstawicieli. Na 25 gromad jest reprezentowanych w radzie tylko 7 gromad, rada ta nie ma więc szerszego powiązania. Ważniejsze uchwały na gromadach nie są omawiane. Za realizacją uchwalonego mechanicznie budżetu gminy nikt nie śledzi.

Na 8 powołanych przez radę komisji tylko 3 składały sprawozdanie, tj. komisja kontroli społecznej, drogowa i komisja do walki z analfabetyzmem. Komisje wniosków pokontrolnych nie wysuwały. Protokółów i sprawozdań z komisji prezydium nie rozpatrywało. Kontrole nie dawały więc żadnego pożytku. Komisja drogowa ograniczyła swą działalność do skontrolowania robót drogowych. Tylko komisja oświatowa wykażała pewną aktywność, wiązała swą działalność w akcji zwalczania analfabetyzmu z komisją do walki z analfabetyzmem, interesowała się stanem i organizacją szkół i dopilnowywała remontów lokali szkolnych.

Jest wiele jeszcze niedociągnięć w pracy rad i ich organów, ale wypada stwierdzić, że spora ilość rad narodowych w tymże woj. warszawskim należycie wypełnia swe zadania, szczególnie te rady, które mają powiązanie z terenem przez powołanie przedstawicieli od wszystkich gromad i gdzie jest skład rady odpowiedniejszy pod względem klasowym. Dostrzega się osiągnięcia w gminie Falenty, gdzie jest przewaga radnych robotników i chłopów albo w G.R.N. Bródno, gdzie również jest lepszy skład radnych i rada ta odbywa otwarte posiedzenia z udziałem społeczeństwa, a ważniejsze uchwały są omawiane na zebraniach gromadzkich. Rada ta ma powiązanie z masami i interesuje się ich potrzebami. Na terenie pow. gostyńskiego większość gminnych rad narodowych ma również powiązanie z terenem, omawia potrzeby i ustala plany gospodarcze na otwartych plenarnych posiedzeniach. Na odcinku organizacji spółdzielczości produkcyjnej są tam znaczne osiągnięcia. Przedstawi-

ciele spółdzielni produkcyjnych wchodzą do gminnych rad narodowych. Współpraca radnych z aktywnym wiejskim jest ścisła. Postanowienia rady znajdują oddźwięk w terenie. Wpływ podatków w gminach dobry. W gminie Szczawin podatek gruntowy i na FOR wpłacono w terminie w 100 proc. Kontraktacja miała również przebieg dobry.

Radni gminni muszą więcej okazać troski i dbałości o potrzeby miejscowe.

Z ŻYCIA G. R. N. W ŁABĘDACH

Gmina Łabędy pow. gliwickiego jest gminą rolniczą, pewna ilość zakładów przemysłowych znajduje się tylko w samych Łabędach, które stanowią ośrodek robotniczy. Na terenie gminy są PGR — gleba jednak jest nieurodzajna, piaszczysta. Do gminnej rady narodowej wchodzą przedstawiciele gromad, zakładów i organizacji społecznych. Są w radzie robotnicy, chłopcy, pracownicy umysłowi i gospodynie domowe. Kobiet w radzie jest 8, a bezpartyjnych radnych jest 6-ciu. Rada liczy 28-miu radnych. Rada ta jest w pewnym stopniu odbiciem terenu, jest z nim związana i potrzeby miejscowe na posiedzeniach plenarnych rady są rozważane, rada podejmuje odnośne postanowienia. Między innymi rada wobec pewnych trudności w realizacji akcji „H” rozważała zagadnienia dostawy paszy, jak również zagadnienia zaniku wody na terenach, gdzie eksploatowano piasek. Radni w kilku zespołach omawiali również te i inne zagadnienia na gromadach. W wyniku tych rozważań i postanowień rady, położono wodociąg w gromadzie Dzierżno, naprawiono główną drogę (smołowcówą) na przestrzeni 1,5 km i drogę prowadzącą do gromady Stare Gliwice, oraz poprawiono szosę do gromady Czechowice, ułożono nową nawierzchnię drogi prowadzącej do szosy, oświetlono ulicę, ponadto zradiofonizowano 4 szkoły.

Przedmiotem troski rady jest wiele jeszcze potrzeb miejscowych, między innymi budowa przystanku kolejowego w Rzeczycy, odbudowa dworca kolejowego w Łabędach, doprowadzenie gazu świetlnego do osady Łabędy i zaopatrzenia wszystkich mieszkańców Rzeczycy i Dzierżna w wodę.

Trzeba stwierdzić, że akcje podejmowane przez radę znajdują oddźwięk wśród społeczeństwa, dowodem tego między innymi był znaczny wkład dobrowolnej pomocy społeczeństwa w akcji poprawy komunalnych warunków bytu klasy pracującej, wynoszący 330 roboczodniówek. Postawa mieszkańców jest należyta. Zaległości w podatkach nie ma. Podatek gruntowy i na FOR wpłacono w r. ub. w 100%, a zaliczkę na 1950 r. wpłacono również w terminie, a gromada Czechowice wpłaciła zaliczkę nawet przed terminem.

Komisje są dość aktywne, wnikliwe, z podejściem społecznym. Posiedzenia plenarne GRN są otwarte dla publiczności, ale odbywają się tylko w szczupłym lokalu gminnym. Radni — delegaci gromad omawiają na swych gromadach uchwały gminnej rady narodowej. Ponadto sprawozdania składają przedstawiciele następujących placówek: P.C.K., Ośrodka Zdrowia i Biblioteki Gminnej. Sprawozdawczość nie jest pełna. Przecież na terenie gminy są jeszcze inne placówki, które winny przedkładać sprawozdania wobec rady narodowej. Obok niewątpliwych plusów w działalności

danej gminnej rady narodowej, są też i niedociągnięcia, które należy usunąć. Do niedociągnięć tych można zaliczyć następujące: na 28-miu radnych, 14-tu radnych to pracownicy umysłowi. W walce z analfabetyzmem nic nie zrobiono i preliminowane kredyty nie zostały wykorzystane. Komisja finansowo-budżetowa nie była aktywna.

NOWY STYL PRACY WOJ. R. N. WE WROCŁAWIU

Zasada ściślejszego powiązania rad narodowych z masami pracującymi znalazła już dość silny oddźwięk w pracach szeregu rad i ich organów. Zmienia się styl pracy rad, prezydiów i komisji. Wzorem Prezydium R. N. m. st. Warszawy już szereg prezydiów odbywa przyjęcia interesantów w godzinach popołudniowych. Ten system przyjęć ułatwia ludności pracującej bezpośredni kontakt z członkami prezydiów.

Zagadnieniem nawiązania ściślejszego kontaktu z masami zajmowała się również na posiedzeniu w dniu 15 lipca br. Woj. R. N. we Wrocławiu, która podjęła uchwałę w sprawie niektórych form pracy rad narodowych i ich organów z masami.

Uchwała ta m. in. zaleca odbywanie przez rady sesji publicznych bądź to w siedzibie rady, bądź bezpośrednio w zakładach pracy. Publiczne posiedzenia rad — czytamy w uchwale — „winny być przygotowane organizacyjnie przez dobór publiczności z takich środowisk, które tematycznie są zainteresowane treścią obrad. W związku z tym Woj. R.N. zobowiązuje prezydium wszystkich rad i komisji do najściślejszego powiązania swej pracy z pracami organizacji masowych, związków zawodowych, Związku Samopomocy Chłopskiej, Ligi Kobiet, Związku Młodzieży Polskiej w formie zapraszania przedstawicieli tych instytucji na posiedzenia prezydiów rad w wypadkach, gdy tematem ich posiedzeń są sprawy związane z tymi organizacjami“.

Uchwała zwraca szczególną uwagę na pracę komisji. Przedstawiciele ich powinni uczestniczyć na zebraniach organizacji, o ile na tych zebraniach będą poruszane zagadnienia dotyczące prac komisji. Pracę komisji muszą być powiązane z pracami wydziałów. Łączność tę należy zachować m. in. przez obecność kierownika wydziału na posiedzeniach komisji. Należy powołać do pracy w komisjach osoby nie będące członkami rady. Konieczne jest intensywne szkolenie członków komisji. Praca komisji musi być planowa.

Uchwała zaleca prezydiom przyjmowanie interesantów w godzinach popołudniowych, składanie publicznych sprawozdań w zakładach pracy oraz szybkie załatwianie interpelacji zgłoszonych na sesjach.

PREZYDIUM WOJ. R. N. W SZCZECINIE SZKOLI KOMISJE RAD TERENOWYCH

Prezydium Woj. R. N. w Szczecinie zorganizowało na terenie powiatów jednodniowe kursy dla członków komisji powiatowych rad narodowych. Kursy odbyły się w pierwszej połowie sierpnia br. Wykładowcami na nich m. in. byli przewodniczący, z-ca przewodniczącego i sekretarz prezydium Woj. R. N. w Szczecinie.

Program szkolenia komisji przedstawiał się następująco:

1. Prace rad w walce o pokój i wykonanie planu 6-letniego.
2. Organizacja i zakres działania komisji rad:
  - a) Podział komisji na stałe i niestałe.
  - b) Zadania komisji.
  - c) Skład i sposób powoływania komisji.
  - d) Komisje podstawowym instrumentem rady w przyciąganiu do jej prac również nie członków rady.
  - e) Przewodniczący, zastępca, sekretarz — sposób ich powołania i obowiązki każdego.
  - f) Planowanie prac komisji.
  - g) Stosunek komisji do rady — do prezydium.
  - h) Niedopuszczalność „dyrygowania“ przez komisję rad narodowych wyższego rzędu pracami komisji rad niższego rzędu i obowiązek współpracy komisji.
  - i) Omówienie przykładów, na podstawie dotychczasowych doświadczeń, działalności komisji oświatowej, zdrowia, rolnej i drogowej, ze szczególnym uwzględnieniem składu komisji, zadań i wyników pracy. Obowiązki członka rady i komisji — 3 godz.
3. Technika kontroli, zadania kontroli społecznej, wiązanie prac z resortową kontrolą, realizacja wniosków kontroli, tematyka kontroli, planowość kontroli, uprawnienia kontrolne rad.

SKŁAD WOJEWÓDZKIEJ RADY NARODOWEJ W SZCZECINIE

W skład Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie wchodzi 119 radnych, w tym 31 kobiet.

Liczba robotników — 46, chłopów — 19, pracowników umysłowych — 53, w tym 15 awansowanych.

W CZYNIE MELIORACYJNYM PRZODUJE WOJ. OLSZTYŃSKIE

Pierwsze miejsce w wykonaniu czynu melioracyjnego uzyskało woj. olsztyńskie.

Najlepsze wyniki osiągnął pow. nidzicki, wykonując plan w 127%. Na czołowym miejscu wśród gmin tego województwa znalazła się gm. Kłębowo pow. lidzbarskiego, która wykonała plan w 121%. Pierwsze miejsce wśród 1.660 gromad woj. olsztyńskiego zdobyła gromada Roguż, gm. Lidzbark, tegoż powiatu.

DZIELNICOWA RADA NARODOWA WARSZAWA — PRAGA - POŁUDNIE OBRADUJE WŚRÓD ROBOTNIKÓW

Uroczysta seja Dzielnicowej R. N. Warszawa Praga-Południe odbyła się w dniu 10 lipca 1950 r. w sali fabryki „Wedel“. Sala była pięknie udekorowana.

Przybyło około 600 osób.

Pomiędzy zaproszonymi znajdowało się 150 przewodników pracy, aktywiści z komitetów blokowych, przedstawiciele władz i organizacji.

Nastroj był bardzo uroczysty. Na twarzach wielkie skupienie. Widoczne było, że obecni na sali zdają sobie sprawę z uroczystej chwili, w której ma się dokonać ważna zmiana w strukturze administracji, stanowiąca poważny krok na drodze do socjalizmu.

Z uwagą i skupieniem wysłuchano referatu o nowej strukturze rad narodowych, wygłoszonego przez Zastępcę Przewodniczącego R. N. m. st. Warszawy ob. Pachy. Referat jasno i zrozumiale dla wszystkich omawiał najistotniejsze zagadnienia nowej struktury władzy.

Wybór Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej odbył się w atmosferze dużego zainteresowania zebranych.

INFORMOWAĆ OGÓL O PRACACH KOMISJI

Podczas dyskusji, jaka wywiązała się nad sprawozdaniem z działalności komisji Rady Narodowej w Łodzi, na sesji w dniu 14 lipca b. r. radny Gricuk postawił wniosek, aby sesja rady, na której ma być uchwalony budżet, była sesją publiczną, otwartą dla ogółu ludności. Założenia budżetu — zdaniem mówcy — winny również być omawiane na zebraniach robotników większych zakładów przemysłowych. Robotnicy muszą być informowani o zamierzeniach gospodarczych w mieście. Należy ich pobudzić, by zainteresowali się tymi sprawami.

WSPÓŁZAWODNICTWO W CZYTANIU KSIĄŻEK

Z inicjatywy Kom. Oświaty i Kultury Warszawskiej Wojewódzkiej Rady Narodowej pracownicy bibliotek powiatowych w Pułtusk i Przasnyszu zorganizowali między sobą współzawodnictwo wykorzystania książki przez największą liczbę czytelników.

W indywidualnym czytelnictwie zwyciężył Przasnysz. W zespołowym czytaniu — Pułtusk.

Plan 6-letni — to program nie tylko gospodarczy, lecz równocześnie ideologiczny, polityczny, społeczno-ustrojowy.

Bolesław Bierut

Z działalności rad w ZSRR

ZGROMADZENIA WIEJSKIE

Tłumaczenie z języka rosyjskiego artykułu E. Duhina — zamieszczonego w 150 numerze dziennika „Izwestia“.

W ostatnich czasach szczególnie wzmogły swą działalność gospodarczą i kulturalną oraz rozszerzyły i wzmocniły łączność z masami, wiejskie rady kraju Stawropolskiego. Jednym ze sposobów wciągnięcia ogółu mieszkańców wsi do pracy w miejscowych radach są zgromadzenia wiejskie. Obecnie dość często zwołuje się zgromadzenia mieszkańców wsi, stanic, aułów. Zgromadzenia te są bezwątpienia wielką społeczną siłą, na której mogą oprzeć się w swych pracach rady wiejskie.

Przykładem właściwego przygotowania i przeprowadzenia zgromadzenia wiejskiego może być praca Iwanowskiej Wiejskiej Rady Libknechtowskiego rejonu. Przed zwołaniem zgromadzenia rada wiejska zwołuje naradę swego aktywu. Na niej z wielką starannością i wnikliwością są omawiane i przygotowywane wszystkie sprawy dotyczące zgromadzenia. Następnie członkowie rady - aktywiści — nauczyciele, lekarze, kierownicy kołchozów — przeprowadzają na te tematy rozmowy z ludnością wsi. Na dwa dni przed zgromadzeniem zostają rozwieszane afisze o zwołaniu zgromadzenia, przy czym w ich treści podany jest porządek obrad.

W dniu zgromadzenia na placu zebrało się prawie półtora tysiąca mieszkańców wsi. Z polecenia komitetu wykonawczego rady wiejskiej zebranie zagał najstarszy mieszkaniec wsi — Dymitr Iwanowicz Pszeniczny. Następnie przewodniczący komitetu wykonawczego rady tow. Woronicz omówił zamierzenia rady dotyczące należytego urzędowania wsi.

Zebrani przychylnie ustosunkowali się do wniosków rady. Zaprojektowano założenie na placu wiejskim „parku odpoczynku i kultury“, wybudowanie klubu i kina, postanowiono ulice wysadzić dwoma rzędami drzew, a między nimi ułożyć chodnik, wyremontować i ozdobić wszystkie budynki, uporządkować podwórza i ulice, drogi i studnie doprowadzić do wzorowego stanu, ogrodzić parkanem szkołę, ambulatorium, dom matki i dziecka.

Obecnie trwają jeszcze prace nad wykonaniem powyższych uchwał. Wieś już nabrała wyglądu osiedla kulturalnego; posadzono drzewa, położono setki metrów chodnika, zaorano plac — jesienią będą posadzone drzewa projektowanego parku. Przygotowuje się materiał na budowę elektrowni i klubu.

Wiele innych rad wiejskich poszło za przykładem zgromadzenia wiejskiego odbytego we wsi Iwanowskiej. W 115 wsiach zwołano podobne zgromadzenia przy udziale prawie stu tysięcy osób.

Na zgromadzeniach tych zostały omówione ważne sprawy dotyczące gospodarczego i kulturalnego życia ludności wiejskiej, urzędowania wsi, przygotowania szkół do nowego roku szkolnego itd.

Znaczenie zgromadzeń wiejskich polega przede wszystkim na tym, że bierze w nich udział cała lud-

ność, zaś zapadłe na nich uchwały dotyczą jej gospodarczego i kulturalnego życia. To podkreśla jeszcze bardziej ich znaczenie.

Można przytoczyć dużo przykładów świadczących o tym, jak wielką rolę w terenie odegrały zgromadzenia wiejskie w zakresie przeobrażania wsi kołchozowych. Zaledwie minęły dwa miesiące od dnia zgromadzenia odbytego we wsi Stieпноje, Stieпноwskiego rejonu, a już zaszły w niej widoczne zmiany. Podwórza i ulice lśnią czystością, pobielono domy, zasadzono ponad 20 tysięcy drzew, doprowadzono do porządku park, na ukończeniu jest budowa przystani, zaczęto budować kanał nawadniający, odremontowano dom kultury.

Zgromadzenie wiejskie uchwaliło przeprowadzenie tych robót, wykonano je własnymi siłami, bez pomocy kredytów państwowych.

A oto inny przykład. W stаницy Priegradnoj Kirowskiego rejonu uchwalono na zgromadzeniu budowę tamy na rzece Urup. Komitet wykonawczy rady stаницy przeprowadził wykonanie tej uchwały. W wyniku tego mieszkańcy stаницy w krótkim czasie zbudowali tamę na rzece oraz most długości ponad 200 m.

W tej samej stаницy, na następnym zgromadzeniu, zapadła uchwała jeszcze trudniejsza do wykonania, a mianowicie — budowy elektrowni wodnej, któraby obsługiwała również i sąsiednie kołchozy. Komitet wykonawczy rady rozpoczęła budowę elektrowni, członkowie komitetu interesowali się przebiegiem tej pracy, organizowano „masowe niedziele pracy“. Elektrownia została wybudowana.

Komitet Wykonawczy Rady Krajowej, podkreślając wielkie znaczenie zgromadzeń wiejskich, dąży do spularyzowania ich oraz do tego, by komitety wykonawcze rejonowych i wiejskich rad były organizatorami wykonania postanowień zgromadzeń wiejskich.

INICJATORZY WAŻNYCH SPRAW

Tłumaczenie z numeru 170 „Izwestii“

Stolica Białorusi zmieniła się nie do poznania w przeciągu 6-ciu lat, które upłynęły od wypędzenia hitlerowskich najeźdźców.

Nie ma już ponurych ruin, rozbitych i spalonych domów; gruzy usunięte, a na pustkowiach pobudowano nowe gmachy.

W parkach i na skwerach znów szumią liście drzew. Wzrok radują wspaniałe korony wieloletnich lip, zasadzonych na ulicach Sowieckiej, Komsomolskiej, Lenina i na nowych bulwarach.

Odbudowano i powiększono sieć wodociągową. Miasto otrzymuje więcej prądu elektrycznego niż przed wojną. Wieczorem na ulicach płoną tysiące latarni.

Dzień i noc huczą maszyny na budowach, a w mieście powstają wciąż nowe i nowe domy. Olbrzymia praca wykonana w ostatnim czasie, byłaby niemożliwą bez pomocy społeczeństwa, bez czynnego udziału mas pracujących.

Mieszkańcy Mińska starają się zrobić wszystko, żeby miasto było jeszcze lepiej zabudowane, piękniejsze niż było przed wojną.

Wielki wkład w budowę Mińska wnieśli radni rady miejskiej.

Oni to wciągają ludność do pracy nad urządzeniem i zazielenieniem ulic, podwórz; oni to starają się o polepszenie miejskich urządzeń sanitarnych.

Ważną rolę w pracach Mińskiej Rady Miejskiej odgrywają **stałe komisje**, których zorganizowano 11.

W pracach komisji bierze udział 156 członków — którzy są inicjatorami wielkich i ważnych w życiu naszego miasta spraw.

Owocnie pracuje stała Komisja Oświatowa pod przewodnictwem zasłużonego nauczyciela Republiki radnego Galczuka.

Komisja pracuje według planu, uzgodnionego z planem prac Komitetu Wykonawczego (Ispolkomu) i planem prac Wydziału Oświaty.

Wszyscy członkowie Komisji mają określone zadania, a pomagają im aktywiści — pedagodzy, pracownicy zakładów dla dzieci, studenci uniwersytetu i rodzice uczącej się młodzieży.

W ostatnim czasie Komisja sprawdziła działalność szeregu szkół, domów dziecka i ogródków dziecięcych.

Komisja pilnuje realizowania powszechnego nauczania, poziomu nauczania w szkołach, stara się o właściwe postawienie sprawy wychowania w domach dziecka, troszczy się o terminowe zaopatrzenie na zimę zakładów dla dzieci oraz przygotowania szkół na nowy rok szkolny.

Dzięki staraniom członków Komisji i jej aktywu wszystkie dzieci w wieku szkolnym uczęszczają do szkoły.

Komisja pomogła zorganizować przy komitetach domowych 46 placów dla dzieci w okresie letnim, gdzie dzieci znajdują się pod opieką wychowawców i rodziców. Członkowie Komisji — radni Diatłowska, Jereś, Rępczenko, Czepko oraz aktywiści — tow. Bulak, Chłustowa i inni stale troszczą się o sieroty, odwiedzając je regularnie, konferując z ich wychowawcami i pomagając w stworzeniu dla tych sierot dobrych warunków do życia i nauki.

Komisja jest ściśle związana z nauczycielstwem i kolektywami pracowników zakładów dziecięcych. Komisja przeprowadziła szereg narad z dyrektorami szkół, kierownikami i wychowawcami domów dziecka i ogródków dziecięcych. Na naradach tych rozpatrzono materiały z przeprowadzonych kontroli oraz projekty komisji.

Komisja cieszy się wśród pracowników szkół i zakładów dla dzieci zasłużonym autorytetem, a praca jej w znacznym stopniu przyczynia się do poprawy nauczania w mieście.

Wiele również działa stała Komisja Zdrowia pod przewodnictwem radnego Bircza.

Komisja troszczy się o ochronę zdrowia mas pracujących.

Komisja przedłożyła szereg wartościowych projektów w sprawie poprawienia opieki lekarskiej nad dziećmi,

ochrony pracy w przedsiębiorstwach, skontrolowała działalność pogotowia lekarskiego, codziennie zajmuje się sprawą stanu sanitarnego miasta, kieruje pracą punktów sanitarnych i pełnomocników sanitarnych w komitetach domowych.

Komisja do Spraw Zazielenienia Miasta (przewodniczący profesor Leśno-Technicznego Instytutu tow. Rogow) kieruje swe wysiłki ku temu, by Mińsk przemienić w miasto-ogród. Komisja przyczyniła się do zorganizowania w mieście szkółki drzew dekoracyjnych i owocowych, w wyniku czego mamy już dużo sadzonek, które posłużą do dalszego zazieleniania ulic i skwerów.

Członkowie Komisji pomagają pracownikom przedsiębiorstw w zazielenieniu ich terenów.

Komisja przygotowała praktyczne wskazówki o zazielenianiu, które znalazły szerokie zastosowanie w Republice.

Klasa pracująca Mińska dobrze zna członków Komisji Handlu. Komisja ta przyczynia się do rozszerzenia sieci handlowej na peryferiach miasta i w osiedlach robotniczych.

Ona to wprowadziła kontrolę przestrzegania minimum asortymentów w przedsiębiorstwach handlowych i stale czuwa nad działalnością stołówek.

Dzięki jej wysiłkom poprawiła się znacznie działalność bufetów szkolnych, stołówek szkół rzemieślniczych oraz szkół kształcących kadry pracowników handlu i stołówek.

Członkowie Komisji — radni Kuleszow, Miatluk i Krez regularnie sprawdzają stan sklepów w dzielnicach robotniczych miasta.

Stała Komisja Budowlana stara się o polepszenie bytu robotników budowlanych, o pełne wykorzystywanie na budowie maszyn, o oszczędne gospodarowanie materiałami budowlanymi oraz o stosowanie najnowszych sposobów transportu cegły.

Komisja zwraca specjalną uwagę na poprawę jakości cegły, wyrabianej przez mińskie cegielnie.

Komisji pomaga kolektyw wykładowców Instytutu Politechnicznego.

Niestety jeszcze nie wszystkie stałe komisje Rady Miejskiej pracują jednakowo dobrze i nie wszystkie przejawiają twórczą inicjatywę.

Niedostatecznie aktywne są Komisje — Mieszkaniowa i Budżetowa. Komisje te zbierają się rzadko i przejawiają mało inicjatywy.

Winę za to ponoszą nie tylko członkowie komisji lecz i odpowiednie Wydziały Komitetu Wykonawczego, które nie nawiązały z komisjami właściwej współpracy.

Komitet Wykonawczy rzadko zwołuje przewodniczących stałych komisji i mało pomaga im w pracy.

Zadaniem Komitetu Wykonawczego Miejskiej Rady Mińskiej winno być dalsze zwiększenie aktywności stałych komisji oraz powiązanie ich w pracy z właściwymi Wydziałami Komitetu Wykonawczego i szerokimi masami pracującymi.

(—) W. Tołoczko

Sekretarz Komitetu Wykonawczego
Mińskiej Rady Miejskiej

Przegląd ustawodawstwa

W okresie sprawozdawczym ukazał się Dziennik Ustaw R. P. Nr Nr od 27 do 31.

W Dzienniku Ustaw Nr 27 została ogłoszona ustawa z dnia 28 czerwca 1950 r. o podatku gruntowym poz. 250.

Tenże Dziennik Ustaw zawiera rozporządzenia Rady Ministrów:

1) z dnia 3 lipca 1950 r. — w sprawie zaliczenia poszczególnych powiatów do jednego z okręgów gospodarczych oraz ustalenia norm przeciętnego przychodu szacunkowego hektara gruntów dla celów wymiaru podatku gruntowego na rok 1950. Poz. 251;

2) z dnia 3 lipca 1950 r. — w sprawie ustalenia stawek podatku gruntowego dla celów wymiaru podatku gruntowego na rok 1950. Poz. 252;

3) z dnia 3 lipca 1950 r. — w sprawie obowiązku społecznego oszczędzania oraz ustalenia stawki oszczędnościowej dla uczestników Funduszu B.-S.F.O. na rok 1950. Poz. 253.

4) z dnia 3 lipca 1950 r. — w sprawie obowiązku uiszczenia przez niektóre kategorie gospodarstw rolnych podatku gruntowego w ziemiopłodach. Poz. 254.

Dziennik Ustaw Nr 28 zawiera ustawy:

1) z dnia 28 czerwca 1950 r. — o zmianach podziału administracyjnego Państwa. Poz. 255;

2) z dnia 28 czerwca 1950 r. — o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli. Poz. 256.

Ponadto w tymże Dzienniku Ustaw znajdują się rozporządzenia Rady Ministrów:

1) z dnia 21 czerwca 1950 r. — w sprawie mieszkań służbowych i mieszkań pracowniczych. Poz. 257;

2) z dnia 21 czerwca 1950 r. — w sprawie wojewódzkich i powiatowych komend straży pożarnych. Poz. 258.

Dziennik Ustaw Nr. 29 zawiera ustawy:

z dnia 20 lipca 1950 r. — o zniesieniu sankcji oraz ograniczeń w stosunku do obywateli, którzy zgłosili swą przynależność do narodowości niemieckiej. poz. 270;

z dnia 21 lipca 1950 r. — o upoważnieniu Rządu do wydawania dekretów z mocą ustawy. poz. 271.

Dziennik Ustaw Nr 30 zawiera ustawę z dnia 27 czerwca 1950 r. o ustroju adwokatury. (poz. 275).

Dziennik Ustaw Nr 31 zawiera m. in. rozporządzenia: Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego — z dnia 19 lipca 1950 r. — w sprawie rozpoczęcia działalności przez Okręgowe Komisje Arbitrażowe we Wrocławiu, Poznaniu i Gdańsku. (poz. 291);

Ministra Gospodarki Komunalnej — z dnia 19 lipca 1950 r. — w sprawie organizacji komend straży pożarnych. (poz. 292).

W Monitorze Polskim w okresie sprawozdawczym zostały ogłoszone następujące uchwały, zarządzenia i instrukcje w sprawach ogólniejszych: uchwała Prezydium Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 2 maja 1950 r. w sprawie zasad i form organizacyjnych budownictwa indywidualnego (M.P. Nr A-72).

Zarządzenie Ministra Finansów z dnia 7.VI.1950 r. — w sprawie przejścia przez Narodowy Bank Polski obsługi kasowej budżetu państwowego. Nr A-73.

Okólnik Nr 20 Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 1950 r. w sprawie udzielania urlopów pracownikom z tytułu oddelegowania do prac związkowych. Nr A-76, poz. 873.

Uchwała Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 1950 r. — Instrukcja Nr 9 w sprawie trybu układania projektów budżetów rad narodowych. Nr A-77, poz. 890.

Uchwała Prezydium Rządu z dnia 24 czerwca 1950 r. w sprawie przygotowań do Narodowego Spisu Powszechnego 1950 r. Nr A-78, poz. 908.

Uchwała Rady Ministrów z dnia 5 lipca 1950 r. o zmianie Instrukcji Nr 4 w sprawie uposażenia przewodniczących, zastępców przewodniczących i sekretarzy prezydiów rad narodowych Nr A-80 poz. 941.

Uchwała Rady Ministrów z dnia 3 lipca 1950 r. w sprawie opłat elektryfikacyjnych, pobieranych przy powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli Nr. A-80 poz. 942.

Uchwała Rady Ministrów z dnia 5 lipca 1950 r. — Instrukcja Nr 10 w sprawie zaszeregowania kierowników wydziałów (oddziałów, referatów) w prezydiach rad narodowych. Nr A-81, poz. 949.

O PRZYGOTOWANIACH DO NARODOWEGO SPISU POWSZECHNEGO 1950 R.

Uchwała Prezydium Rządu z dnia 24.VI.1950 r. unormowała sprawę przygotowań do Narodowego Spisu Powszechnego 1950 r. (Monitor Polski Nr. A-78, poz. 908).

Naczelne kierownictwo sprawami spisu należy do Generalnego Komisarza Spisowego.

Uchwała podkreśla, ażeby prezydia rad narodowych oraz podległe im jednostki organizacyjne traktowały sprawy, związane ze Spisem, jako sprawy podstawowego znaczenia państwowego i załatwiała je zgodnie z otrzymanymi zarządzeniami i instrukcjami Głównego Urzędu Statystycznego.

Zasadnicze zarządzenia i instrukcje tego Urzędu będą przekazywane prezydiom rad narodowych przez Prezydium Rady Ministrów (II Zespół).

Główny Urząd Statystyczny oraz wojewódzkie i powiatowe komisje planowania gospodarczego są zobowiązane do kontrolowania wszystkich czynności przygotowawczych w terenie. W przypadkach uchybień zawiadamiają Prezydium Rady Ministrów, celem pociągnięcia winnych do odpowiedzialności.

Spomiedzy szczegółowych przepisów należy wskazać na ten, który zakazuje do dnia przeprowadzenia spisu dokonywanie zmian nazw miejscowości oraz ulic i placów.

ZNIESIENIE SANKCJI I OGRANICZEŃ w stosunku do obywateli, którzy zgłosili swą przynależność do narodowości niemieckiej

Sejm Ustawodawczy w szóstą rocznicę Odrodzenia Polski uznał, że dojrzały warunki dla zniesienia wprowadzonych po wyzwoleniu sankcji i ograniczeń w stosunku do niektórych grup obywateli, którzy zgłosili swą przynależność do narodowości niemieckiej w czasie wojny. W szczególności Sejm Ustawodawczy uwzględnił wkład pracy nad odbudową kraju większości tych obywateli, którzy w czasie okupacji zgłosili przynależność do narodowości niemieckiej pod presją.

Biorąc pod uwagę wzmocnienie i ugruntowanie władzy ludowej i jej osiągnięcia we wszystkich dziedzinach życia, ustawa z dnia 20. VII. 1950 r. stanowi, że poczynając od dnia 22 lipca 1950 r., zostanie zaniechane ściąganie karne odstępstwa od narodowości polskiej w latach: 1939 do 1945.

Kary pozbawienia wolności, wymierzone za ten czyn oraz pozbawienie praw publicznych i obywatelskich — darowuje się.

Ustawa jednak stwierdza, że powyższe jej postanowienia nie mają zastosowania do osób, które w czasie okupacji przejawiały czynną współpracę z okupantem i podlegają odpowiedzialności na podstawie przepisów dekretu z dnia 31. VIII. 1945 r. o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy.

O MIESZKANIACH SŁUŻBOWYCH I PRACOWNICZYCH

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21.VI.1950 r. w sprawie mieszkań służbowych i mieszkań pracowniczych (Dz.U.R.P. Nr 28, poz. 257) uregulowało sprawę warunków najmu lokali o charakterze mieszkań służbowych lub pracowniczych, trybu ich przydziału oraz opróżnienia przydzielonych lokali dla osób zatrudnionych z tytułu stosunku publiczno-prawnego lub na podstawie umowy o pracę.

Rozporządzenie dotyczy osób zatrudnionych przez władze i urzędy państwowe, jednostki gospodarki społecznej, instytucje i zakłady prawa publicznego, związki zawodowe oraz organizacje społeczne i polityczne.

Mieszkaniem służbowym jest lokal mieszkalny w budynku zarządzanym przez pracodawcę, przydzielony przez niego pracownikowi:

1) ze względu na szczególny charakter pracy, wymagającej zajmowania lokalu mieszkalnego w tym budynku lub zespole budynków, albo

2) ze względu na wykonywanie pracy związanej z tym budynkiem lub zespołem budynków.

Mieszkaniem pracowniczym jest pozostający w dyspozycji pracodawcy lokal mieszkalny, nie będący mieszkaniem służbowym, a przydzielony do używania pracownikowi w związku ze stosunkiem służbowym lub umową o pracę.

Pracownik używa mieszkania służbowego lub pracowniczego na podstawie pisemnego przydziału, dokonanego przez pracodawcę. Pismo stwierdzające przydział określa warunki korzystania z lokalu oraz osoby uprawnione do zamieszkania wspólnie z pracownikiem.

Pracodawca może żądać opróżnienia mieszkania służbowego przez pracownika i osoby wspólnie z nim zamieszkałe w razie ustania okoliczności, z powodu których mieszkanie to zostało przydzielone, w szczególności gdy:

1) stosunek służbowy (umowa o pracę) został rozwiązany,

2) pracownik przestał wykonywać pracę, która uzasadniała przydział mieszkania służbowego.

Pracodawca może żądać opróżnienia mieszkania pracowniczego przez pracownika i osoby wspólnie z nim zamieszkałe w razie:

1) rozwiązania umowy o pracę przez pracodawcę z winy pracownika bez wypowiedzenia,

2) rozwiązania umowy o pracę lub stosunku służbowego przez pracownika bez winy pracodawcy,

3) rozwiązania stosunku służbowego wskutek wydalenia pracownika ze służby publicznej na podstawie orzeczenia władzy dyscyplinarnej lub wskutek utraty praw publicznych, orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądowym.

W innych przypadkach rozwiązania stosunku pracy przydział mieszkania pracowniczego pozostaje w mocy. Pracodawca jednak może żądać opróżnienia mieszkania po dostarczeniu lokalu zastępczego.

W przypadku przejścia pracownika do innego pracodawcy za zgodą dotychczasowego pracodawcy, pracodawca dotychczasowy może żądać opróżnienia mieszkania pracowniczego jedynie wtedy, gdy pracownik otrzymał w związku z nową pracą inne mieszkanie, odpowiadające warunkom mieszkania zastępczego.

Odnosnie warunków używania mieszkań pracowniczych stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu Zobowiązań oraz ogólne przepisy o najmie lokali co do wysokości czynszu i innych opłat związanych z używaniem lokali mieszkalnych.

Termin do opróżnienia lokalu służbowego wynosi 14 dni, a do opróżnienia mieszkania pracowniczego nie może być krótszy od 2 miesięcy. Na wezwanie do opróżnienia lokalu pracownik może złożyć odwołanie do Wojewódzkiej Komisji Lokalowej, nad którą wykonuje nadzór Państwowa Komisja Lokalowa.

NOWA ORGANIZACJA WOJEWÓDZKICH I POWIATOWYCH KOMEND STRAŻY POŻARNYCH

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21.VI.1950 r. w sprawie wojewódzkich i powiatowych komend straży pożarnych (Dz.U.R.P. Nr 28, poz. 259) zniósł wymienione komendy, jako dotychczas niespełnione władze, celem przystosowania organizacji władz ochrony przeciwpożarowej do ustroju terenowych organów jednolitej władzy państwowej.

Natomiast przy prezydiach wojewódzkich rad narodowych tworzy się wojewódzkie komendy straży pożarnych, a przy prezydiach powiatowych rad narodowych — powiatowe komendy straży pożarnych.

Organizację nowoutworzonych komend określają przepisy o ochronie przeciwpożarowej i jej organizacji.

Poza tym do komend stosuje się przepisy, odnoszące się do wydziałów prezydiów rad narodowych.

Ten ostatni przepis stanowi istotną zmianę w stosunku do dotychczasowej organizacji.

POWSZECHNA ELEKTRYFIKACJA WSI I OSIEDLI

Ustawa z dnia 28.VI.1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli (Dz.U.R.P. Nr 28, poz. 256) w następujący sposób unormowała tę żywotną sprawę.

Właściwe zjednoczenia energetyczne opracowują plany elektryfikacji wsi i osiedli. Plany te podlegają zatwierdzeniu przez prezydium wojewódzkich rad narodowych.

Powszechna elektryfikacja obejmuje doprowadzenie przewodów elektrycznych napięcia użytkowego do budynków mieszkalnych i gospodarczych oraz założenie w tych budynkach wewnętrzznego urządzenia odbiorczego.

Powszechną elektryfikację w poszczególnych wsiach i osiedlach zarządzają przewodniczący prezydium powiatowych rad narodowych na podstawie wyżej wymienionych planów. Zarządzenie winno nastąpić w sposób przyjęty dla ogłoszeń urzędowych i może obejmować takie wsie i osiedla, do których dochodzi lub według Państwowego Planu Inwestycyjnego ma dochodzić linia elektryczna.

Na częściowe pokrycie kosztów elektryfikacji pobierana będzie opłata elektryfikacyjna od właścicieli lub użytkowników budynków. Rada Ministrów ustali wysokość wymienionej opłaty oraz tryb jej wyznaczania i pobierania.

Ponadto mieszkańcy wsi i osiedli, gdzie zarządzono elektryfikację będą mogli być pociągani za wynagrodze-

niem do świadczeń osobistych i rzeczowych na cele elektryfikacji.

Wewnętrzne urządzenia odbiorcze, jako też pion elektryczny w budynkach założony, stają się własnością właścicieli budynków.

Szczególnie doniosłe zadanie poruczone jest usta-

Głosy prasy

Nr 3-4 „Przeglądu Administracyjnego“ przynosi następujące artykuły: Wstępny artykuł „Administracja w walce o pokój“ podkreśla obowiązek pracowników administracji wzięcia pełnego udziału w walce o pokój. Udział ten to m. in. budowa dróg, szpitali, urzędów społecznych, ośrodków zdrowia, melioracje, podnoszenie poziomu rolnictwa, przemysłu itp. Następnie w numerze jest przedruk z referatu Ob. Prezydenta R. P. wygłoszonego na IV plenarnym posiedzeniu KC PZPR.

Roman Lasocki w artykule „Z życia Organizacji Podstawowej PZPR przy b. Urzędzie Wojewódzkim Śląskim“ składa sprawozdanie z zebrania wyborczego organizacji podstawowej naświetlające prace organizacji oraz dyskusję na zebraniu.

„Polityka oświatowa w Polsce Ludowej i jej realizacja na Śląsku“ — to obszerny artykuł, obrazujący prace dokonane w tym zakresie na Śląsku. Omawia on m. inn. zasady nowej polityki oświatowej w Polsce Ludowej, stan szkolnictwa na Śląsku, demokratyzację szkół, szkolnictwo zawodowe, zagadnienia internatów i stypendiów, formy oświaty dla dorosłych, walkę z analfabetyzmem, zagadnienia wychowawcze, formy współpracy szkoły z nauczycielem itd.

St. Duszniak w artykule „Umarzanie samorządowych należności publiczno-prawnych“, wyjaśnia, jakie władze będą w tym zakresie właściwe w myśl ustawy o terenowych organach jednolitej władzy państwowej.

Dalsze działy numeru to: Przegląd ustawodawstwa, Jak pracują rady narodowe, Kronika, Przegląd Wydawnictw i Nowe Wydawnictwa“.

*

Nr 3 „Pracownika Komunalnego“ z lipca 1950 r. zawiera artykuł redakcyjny „Manifest Lipcowy — nowa karta historii Polski“. Artykuł omawia bilans planu 3-letniego, wytyczne planu 6-letniego, sposoby realizacji planu. Temu samemu zagadnieniu poświęcony jest artykuł „Święto Odrodzenia w świetle osiągnięć Polski Ludowej“.

W skrócie referatu Jarosza „Związki zawodowe kuźnią nowych kadr“ wygłoszonego na plenarnym posiedzeniu Zarz. Głównego Zw. Zaw. Prac. Samorz. omawiana jest rola, jaką winny odegrać kadry związkowe we współzawodnictwie pracy, konieczność doceniania przy wychowywaniu nowych kadr zagadnień kulturalno - oświatowych. Podkreśla rolę związku w zakresie poprawy warunków bytu klasy robotniczej, ważność udziału kobiet i młodzieży w kadrach.

Zagadnieniom nowego ustroju administracyjnego poświęcony jest artykuł „Organizacja rad narodowych“. Omawia on w skrócie zasady ustawy. Autor podaje w tekście zestawienia obrazujące organizację prezydium, komisji i wydziałów. Prócz ogólnych zasad organizacji rad i ich organów omówiona jest w nim organizacja wydziałów, powoływanie i zwalnianie kierowników wydziałów, sprawy finansowe i budżetowe władz terenowych.

W pracy „Zdobycze socjalne pracowników domowych“ nakreślone są głównie zasady umowy zbiorowej jaką winni pracodawcy zawierać z pracownikami domowymi.

Część artykułową kończy praca „Przodownicy pracy w zakładach komunalnych Poznania“ — widzimy w niej fotografie pracowników - przodowników oraz ich krótkie życiorysy.

*

wę prezydiom wojewódzkich i powiatowych rad narodowych, które powołują komisję dla sprawowania społecznej kontroli nad powszechną elektryfikacją oraz dla opiniowania projektów miejscowych planów elektryfikacji wsi i osiedli, opracowanych przez właściwe zjednoczenia energetyczne.

Urzeczywistniając zasadniczy postulat reformy władzy państwowej co do powiązania jej z ludem pracującym Stołeczna Rada Narodowa zorganizowała tzw. „otwarte dni przyjęć“. Co piątek każdy mieszkaniec stolicy może przyjść do siedziby Stołecznej Rady Narodowej i tam wyłuszczyć swoje kłopoty, wchodzące w zakres działalności rady.

„Rzeczpospolita“ w Nr 173 tak to ocenia: „Sam fakt, że każdy mieszkaniec stolicy w wypadku napotkania na pewne objawy biurokratyzmu w biurach i urzędach miejskich, może zwrócić się do prezydium SRN, wpłynie na pewno na zmniejszenie się tego rodzaju objawów, czy to dzięki samokrytyce odnoszących urzędów, czy też przez ściślejszą i konkretniejszą kontrolę ze strony SRN“.

Prezydium dzielnicowych rad narodowych w Warszawie, idąc śladem prezydium St. R. N. wprowadziły również popołudniowe przyjęcia dla interesantów.

„Sztandar Ludu“ Nr 167 informuje o podobnej inicjatywie. Prezydium Woj. R. N. w Lublinie postanowiło utworzyć izbę przyjęć przy Woj. R. N. i wprowadzić system kolejnego urzędowania jednego z jej radnych, do którego mogą się zgłaszać mieszkańcy woj. lubelskiego dla składania projektów usprawnień, planów, wniosków, skarg, próśb itp. odnośnie działalności tak poszczególnych organów prezydiów rad narodowych oraz wszystkich innych organizacji i instytucji społecznych, gospodarczych i kulturalnych. Również prezydium Miejskiej Rady Narodowej m. Poznania postanowiło przyjmować mieszkańców Poznania, którzy w bezpośredniej, osobistej rozmowie będą mogli omawiać istotne ważne sprawy dotyczące pracy aparatu administracyjnego MRN (Ilustrowany Kurier Polski Nr 193).

Gminna Rada Narodowa w Skoczowie, wywiązuje się dobrze z przyjętych na siebie obowiązków. Uwidacznia się to w pierwszym rzędzie w trosce o naprawę dróg i budowę mostów. Jeżeli chodzi o oświatę i szkolnictwo, to budżet wzrósł z 664 tys. zł do 1 mil. 540 tys. zł. Rozwój oświaty idzie w parze z rozwojem radiofonizacji i elektryfikacji wsi. Wzorowo zorganizowana biblioteka gminna i punkty biblioteczne przyczyniły się do rozwoju oświaty. (Dz. Zachodni Nr 186).

Prezydium M. R. N. w Zabrzu przywiązuje dużą wagę do podniesienia warunków komunalnych w mieście. W roku bieżącym przeznaczono 126 mil. zł na remonty budynków mieszkalnych. Ogółem zostanie wyremontowanych 241 obiektów. (Trybuna Robotnicza Nr 176).

Spółeczną postawą mieszkańców może się pochwalić Pruszków. Nowe władze miejskie przeprowadziły próby wciągnięcia sił społecznych do prac związanych z poprawą stanu sanitarnego miasta. Dzięki temu wykonano na ulicy Stalowej kanalizację, wszystkie roboty ziemne przeprowadzili samorzutnie, w godzinach wolnych od pracy, mieszkańcy okolicznych ulic. Założono tam również nowe płyty chodnikowe. Dzięki pracy ochotniczej mieszkańców Pruszkowa uporządkowano również teren parku przy ulicy Bolesława Prusa. (Ekspres Wieczorny Nr 196).

Powiat łowicki, dotrzymując kroku szybkiemu rozwojowi rolnictwa w kraju, wprowadza stopniowo nowe zmiany w formach uprawy roślin i zbóż, w celu stałego podwyższenia plonów, co w konsekwencji da szybkie podnoszenie ogólnego dobrobytu wsi. W ostatnich miesiącach na terenie powiatu łowickiego nastąpił zasadniczy zwrot w stosunku do spółdzielni produkcyjnych na wsi. Organizacje

chłopskie i poszczególni rolnicy z coraz większą sympatią odnoszą się do istniejących spółdzielni produkcyjnych i z coraz większym zaciekawieniem interesują się ich pracą i osiągnięciami. (Życie Warszawy Nr 190).

Dużą troską Woj. R. N. w Katowicach jest zaopatrzenie w wodę Śląska. Śląsk nie posiada większych rzek, a istniejące mniejsze są mocno zanieczyszczone. Ważne to zagadnienie nie było doceniane przez rządy przedwojenne. W planie 6-letnim przewidziano 25 miliardów zł na ten cel. Powstaną nowe zakłady wodociągowe. W ten sposób sprawa usprawnienia zaopatrzenia Śląska w wodę została postawiona na pierwszym miejscu wśród inwestycji państwowych. Na remonty kapitalne Woj. R. N. w Katowicach przewidziała 2 miliardy zł. (Dz. Zachodni Nr 196).

W gminie Modzele koło Płońska do niedawna wszystkie drogi publiczne były w bardzo złym stanie. Obecnie zostały one uporządkowane. Chłopi chętnie wykonywali prace szarwarkowe. Duży wkład pracy dała organizacja gminna SP. Prowadzi się tam również poważne prace melioracyjne. (Trybuna Ludu Nr 192).

Z miejskiego budżetu dodatkowego prezydium Stołecznej Rady Narodowej przeznaczyło 17 milionów zł na wykonanie remontów budynków szkolnych. Dzięki tym dodatkowym kredytom, gmachy szkolne będą naprawione i zostaną oddane do użytku już 15 sierpnia. (Rzeczpospolita Nr 191).

We wsi Miechowice, pow. wrocławskiego przystąpiono do budowy nowego budynku szkolnego. Nowa szkoła zostanie zbudowana jeszcze w roku bieżącym. Gminna Rada Narodowa Falborz pow. Włocławek wykazała podczas swego urzędowania wiele troski o dobro społeczne na terenie gminy. Dzięki tym staraniom powstała gminna biblioteka, której księgozbiór liczy już obecnie ponad 2.000 tomów, ponadto zorganizowano na terenie gminy 6 punktów bibliotecznych, z których 4 pracują na terenie wsi produkcyjnych. Z biblioteki i punktów korzysta ponad 200 czytelników. (Ilustrowany Kurier Polski Nr 184).

Miejska Rada Narodowa we Wrocławiu wyasygnowała sumę ponad 65 milionów zł na remont 36 szkół. Prace remontowe ukończone będą w całości przed zakończeniem wakacji letnich, tak aby nie wprowadzić młodzieży do wilgotnych murów szkolnych. (Gazeta Robotnicza Nr 184).

W województwie gdańskim zlikwidowano całkowicie analfabetyzm w 6 powiatach: kościerskim, kartuskim, lęborskim, sztumskim, starogardzkim i tczewskim. Sukces ten zdecydował o tym, że uroczystości zamykające pierwszy etap likwidacji analfabetyzmu w Polsce odbędą się w Tczewie. (Dz. Bałtycki Nr 191).

Miejska Rada Narodowa w Niemczy, woj. wrocławskie intensywnie zabrała się do likwidacji analfabetyzmu na

swoim terenie. Dwa kursy początkowego nauczania prowadzi kierownik szkoły. Zaznaczyć należy, że kierownik ten swoją pracą postawił szkołę na właściwym poziomie. Szkoła jest radiofonizowana, a fundusze na ten cel uzyskano wyłącznie z imprez urządzanych przez młodzież szkolną. (Gazeta Robotnicza Nr 187).

*

Pomoc państwa w zwalczaniu stonki ziemniaczanej przybiera coraz szersze rozmiary. Powiatowa Rada Narodowa w Opolu zorganizowała ekipę przeciwstonkową, która wyruszyła ze Stacji Ochrony Roślin przy Woj. R. N. w Katowicach, zaopatrzona we wszystkie potrzebne przyrządy i aparaty do rejonów zaatakowanych przez tego groźnego szkodnika. (Opolski Dziennik Zachodni Nr 191).

22 lipca 1950 r. w dniu święta narodowego, Widawa na Dolnym Śląsku, obchodziła szczególną uroczystość. Po raz pierwszy na terenie Polski, władza administracyjna i gospodarza gminy, została złożona w młode ręce ZMP-owców. Przewodniczącym GRN został 24-letni Waclaw Rodziewicz. Wychowany w biedzie, już jako 8-letni chłopiec pracował w charakterze parobka u bogaczy wiejskich. W 1943 roku uciekał ze wsi, przedostaje się lasami do partyzantki radzieckiej. Rodziewicz wstępuje do Armii Czerwonej, następnie do 2-giej dywizji I Armii Polskiej. W Berlinie był świadkiem klęski hitlerowców. Zdaje on sobie dobrze sprawę z obowiązków i odpowiedzialności, jaką nakłada na niego nowa praca i zaufanie kolegów. Ambicją jego — jak zapewnia — będzie wydzwignięcie gminy na czołowe miejsce w powiecie. (Słowo Polskie Nr. 204).

Od chwili wprowadzenia w życie ustawy o terenowych organach jednolitej władzy państwowej, Gminna Rada Narodowa w Krzeszowicach pow. chrzanowski, ma już do zanotowania pierwsze pozytywne osiągnięcia. Na odcinku budownictwa rozpoczęto naprawę drogi na Żbiku i wybudowano most na kanale w gromadzie Niegoszewice. W 3-ch gromadach oparkano obiekty szkolne, a w Nowojowej Górze założono przedszkole, dla którego zakupiono nowe urządzenia i sprzęty. Na odcinku oświatowym zorganizowano dodatkowy kurs dla analfabetów w Czatkowicach, w którym udział biorą 23 osoby. Przewiduje się, że do końca br. nie będzie już w Krzeszowicach ani jednego analfabety. („Echo Krakowskie“, Nr 209).

Zagadnienie rozwoju czytelnictwa na Wybrzeżu jest głęboką troską miejskich rad narodowych. Wyrazem tego jest powstawanie coraz to nowych punktów bibliotecznych i czytelni. Nowe biblioteki wyposażone są w tysiące książek beletrystycznych, popularno - naukowych, marksistowskich oraz w czasopisma. (Dziennik Bałtycki Nr. 207).

Wiadomości urzędowe

L. dz. Org. I/6/1088,50. Warszawa, dnia 16.VIII.1950 r.

PREZYDIA WOJEWÓDZKICH, POWIATOWYCH I GMINNYCH RAD NARODOWYCH

OKÓLNIAK Nr 28 W SPRAWIE PRZEPROWADZENIA PLANOWEGO SKUPU ZIEMIOPŁODÓW ZE ZBIORÓW W 1950 R.

Jednym z czołowych zadań, które stanęło przed radami narodowymi jest przeprowadzenie planowego skupu ziemiopłodów ze zbiorów w r. 1950. Sprawne wykonanie tej akcji zapewni pełne zaopatrzenie ludności pracującej miast oraz robotników rolnych w artykuły codziennego spożycia, wsi zaś zapewni stałe ceny, dogodne warunki sprzedaży oraz sprawny zbyt nadwyżek ziemiopłodów.

Sprawa powyższa została unormowana szczegółowo

uchwałami Prezydium Rządu z 17 czerwca 1950 r. i 26 lipca 1950 r. oraz zarządzeniem Ministra Handlu Wewnętrznego.

Przepisy te nakładają na rady narodowe oraz ich organa specjalne obowiązki w dziedzinie zatwierdzania planów skupu, koordynacji i kontroli całej akcji. Nieodzownym warunkiem właściwego i najbardziej skutecznego przeprowadzenia tej akcji jest oparcie jej o najszerszy aktyw społeczny, jest przyciągnięcie do jej realizacji ogółu pracujących chłopów i robotników rolnych.

Kancelaria Rady Państwa podaje w tym zakresie następujące wytyczne:

1. Sprawa planowego skupu ziemiopłodów winna być omówiona na sesjach publicznych wojewódzkich, powiatowych i gminnych rad narodowych. Po zaznajomieniu ogółu radnych z zasadami planowego skupu ziemiopłodów prezydium rad przedłoży radzie

konkretne plany czynności prezydium i komisji w zakresie przeprowadzenia akcji skupu.

2. W akcji powyższej powinny wziąć specjalnie intensywny udział komisje rad. Najczynniejszą w tym zakresie, przede wszystkim na szczeblu gminnym, powinna być komisja rolna. Jednakże i inne komisje winny być powołane do współpracy np. komisja gospodarki drogowej winna dopilnować należytego stanu dróg do punktów skupu i środków transportu zbóż. Komisja finansowo-budżetowa winna zainteresować się sprawą przygotowania na czas odpowiednich kredytów na zapłatę dla rolników.

W związku z możliwością zwiększonego obrotu w spółdzielniach wiejskich, komisje winny już zawczasu zwrócić uwagę na należyte zaopatrzenie sklepów w materiały przemysłowe.

3. Prezydium rad zwróci uwagę na konieczność przeprowadzenia w tym zakresie szerokiej akcji uświadamiającej. W tym celu winien być wykorzystany nie tylko aktyw rady, lecz również aktyw organizacji masowych wiejskich, a przede wszystkim Zw. Sam. Chłop., ZMP, Koła Gospodyń Wiejskich. Jedną z form będzie wygłaszanie pogadek w gromadach. W tym celu winny być wykorzystane radiowęzły i świetlice. Pomocną rolę mogą odegrać gazetki ścienne.

4. Gminne rady narodowe zwrócą baczną uwagę na właściwy wybór swoich delegatów, obsługujących poszczególne gromady. Delegaci przydzieleni na stałe do gromad przeprowadzają zebrania gromadzkie, odpowiadają za należyty wybór trójek, pozostają z nimi w stałym kontakcie oraz udzielają im pomocy.

Kancelaria Rady Państwa podkreśla, że akcja ta ma doniosły charakter gospodarczy i polityczny. Wykonanie planu skupu umożliwi małym rolnikom obronę przed bogaczami, którzy nie będą mogli spekulować nadwyżkami swoich zbiorów.

O przebiegu przeprowadzenia akcji skupu winni być informowani członkowie rady na kolejnych sesjach rad.

Zastępca Szefa
Kancelarii Rady Państwa
Z. Sznek

ORGANIZACJA II ZESPOŁU W PREZYDIUM RADY MINISTRÓW

Zarządzeniem wewnętrznym Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 czerwca 1950 r. w Centralnym Zarządzie Prezydium Rady Ministrów został utworzony Zespół do spraw prezydiów rad narodowych (Zespół II).

W skład II Zespołu wchodzi:

- 1) Biuro Organizacyjne dla spraw prezydiów rad narodowych wraz z działem inspekcji,
- 2) Biuro Kadr i Szkolenia,
- 3) Biuro Społeczno-Administracyjne,
- 4) Biuro Administracji wojskowej.

Na czele II Zespołu stoi Dyrektor Generalny.

Dyrektorem Generalnym II Zespołu jest inż. Stanisław Tołwiński, Zastępcą Generalnego Dyrektora — mgr Wacław Morawski.

Siedzibą II Zespołu jest Warszawa, Aleje Ujazdowskie 9 (tel. 757-80).

Zakres czynności Biura jest następujący:

I. Biuro Organizacyjne dla spraw prezydiów rad narodowych załatwia sprawy:

- 1) struktury i zakresu działania wydziałów (oddziałów, referatów) prezydiów rad narodowych, sprawy metod ich pracy, sprawy norm etatów i określania stanowisk, sprawy uzgadniania współdziałania poszczególnych resortów w pracy prezydiów rad narodowych, sprawy wytycznych dotyczących kierowania przez prezydium rad narodowych pracą wydziałów (oddziałów, referatów), sprawy wykonywania władzy na terenie gromad wiejskich, nadzór nad wydziałami ogólnymi wojewódzkich rad narodowych;

- 2) analizy potrzeb terenowych w zakresie planowania i budżetowania, przygotowywania opinii dla Prezydium Rządu o terenowych planach gospodarczych i budżetowych;

- 3) sprawy z zakresu sprawozdawczości i statystyki z działalności prezydiów rad narodowych;

- 4) sprawy nadzoru prawnego nad działalnością władz terenowych, sprawy związane z uchylaniem uchwał prezydiów wojewódzkich rad narodowych, przygotowywania uchwał dla Prezydium Rządu w przedmiocie działania prezydiów rad narodowych, sprawy przepisów przejściowych, niezbędnych dla wprowadzenia w życie nowego ustroju;

- 5) sprawy podziału terytorialnego gmin wiejskich, miast i dzielnic miejskich, powiatów i województw, sprawy wydzielania miast z powiatów i województw;

- 6) sprawy nadzoru nad pracą wydziałów (referatów) inspekcji prezydiów rad narodowych, sprawdzanie wykonania instruktażu władz naczelnych w stosunku do wydziałów (referatów) prezydiów rad narodowych, koordynację kontroli wewnętrznej władz resortowych w stosunku do wydziałów (referatów) prezydiów rad narodowych, sprawdzanie reagowania ze strony prezydiów rad narodowych na wyniki kontroli społecznej, wykonywanej przez komisje rad narodowych, współpracę z organami inspekcji terenowej Kancelarii Rady Państwa i współdziałanie z Najwyższą Izbą Kontroli.

Biuro Organizacyjne prezydiów rad narodowych dzieli się na:

- 1) Wydział Organizacji,
- 2) Wydział Budżetów i Planów Terenowych,
- 3) Wydział Sprawozdawczości i Statystyki,
- 4) Wydział Prawny,
- 5) Wydział Podziału Terytorialnego.

W skład Biura wchodzi inspekcja z Kierownikiem Inspekcji na czele, podległym Dyrektorowi Biura Organizacyjnego dla spraw prezydiów rad narodowych.

II. Biuro Kadr i Szkolenia obejmuje:

- 1) ewidencję członków prezydiów rad narodowych, sprawy obsad kierowników wydziałów (referatów): ogólnego, kadr, inspekcji, społeczno-administracyjnego i wojskowego prezydiów wojewódzkich i powiatowych rad narodowych, sprawy kwalifikacji, ewidencji i statystyki personelu kierowniczego wydziałów (oddziałów, referatów) prezydiów rad narodowych, nadzór nad akcją socjalną pracowników prezydiów rad narodowych;

- 2) sprawy organizowania i prowadzenia we własnym zakresie i przez prezydium wojewódzkich rad narodo-

wych — szkolenia społeczno-politycznego i zawodowego członków prezydiów rad narodowych, sprawy szkolenia społeczno-politycznego i doksztalcania fachowego pracowników administracji terenowej w zakersie wydziałów (oddziałów, referatów) podległych kompetencji Prezydium Rady Ministrów (Ogólnego, Kadr, Inspekcji, Społeczno-Administracyjnego i Wojskowego) sprawy koordynacji i nadzorowania szkolenia społeczno-politycznego i doksztalcania fachowego pracowników administracji resortowej (centralnej i terenowej), a w szczególności: opracowywanie wytycznych szkolenia, planów szkolenia, koordynacji szkolenia w skali ogólnopństwowej, opracowywanie i zatwierdzanie programów szkolenia, sprawy pomocy naukowych i podręczników, zatwierdzanie resortowych planów szkolenia administracyjnego, pomoc przy realizowaniu tych planów, sprawy doboru słuchaczy, sprawozdawczość z akcji szkoleniowej, opracowywanie i rozpatrywanie preliminarzy wydatków na akcję szkolenia i sprawozdań z ich wykonania.

Biuro Kadr i Szkolenia dzieli się na:

- 1) Wydział Kadr,
- 2) Wydział Szkolenia 1 (członków prezydiów rad narodowych),

3) Wydział Szkolenia 2 (członków administracji terenowej ogólnej),

4) Wydział Szkolenia 3 (pracowników administracji resortowej).

III. Biuro Społeczno-Administracyjne obejmuje:

1) sprawy narodowości, stowarzyszeń, zgromadzeń i zebrań, zbiorów publicznych, fundacji, udzielania opinii o obywatelach oraz inne sprawy społeczne;

2) sprawy postępowania administracyjnego, obywatelstwa, zmiany nazwisk, sprawy wyłączeń, sprawy porządku publicznego, sprawy graniczne i inne sprawy administracyjne;

3) sprawy planowego rozmieszczania ludności, sprawy przesiedleń, sprawy ewidencji ludności, sprawy organizacji i działalności urzędów stanu cywilnego, sprawy poszukiwania zaginionych i sprawy wymiany metryk z zagranicą.

Biuro Społeczno-Administracyjne dzieli się na:

- 1) Wydział Spraw Społecznych,
- 2) Wydział Administracji,
- 3) Wydział Ewidencji Ludności.

Adres Redakcji: Aleje Ujazdowskie nr. 3. Kancelaria Rady Państwa tel. 89000-005 Red. — 131. Sekr. — 263.

Redaguje Komitet. Przyjmowanie interesantów codziennie od 12 — 14.

Prenumerata 1 egz. kwartalnie 220 zł.

Redakcja rękopisów nie zwraca

Prenumeratę przyjmuje P. P. K. „Ruch“ — Oddz. Woj. w Warszawie, Srebrna 12, tel. 80420, na konto PKO nr I — 6800.

Wydawca: Spółdzielnia Wyd.-Oświat „Czytelnik“ Drukarnia Nr 2 Spółdz. Wyd.-Ośw. „Czytelnik“, Marszałkowska 3/5 B-111780

Porady prawne pod red. dr Jerzego Starościaka

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Wadowie zapytuje, czy komisja oświaty i kultury powiatowej rady narodowej może wydawać polecenia komisji oświaty i kultury gminnej rady narodowej?

Odpowiedź:

Komisja rady wyższej nie może wydawać poleceń komisji rady niższej.

Komisja rady niższej nie jest podporządkowana komisji rady wyższej. Stosunek jaki między tymi komisjami zachodzi może polegać na udzielaniu pomocy i instruktażu. W tym wypadku komisja oświaty i kultury pow. r. n. może, a nawet powinna, udzielać komisji oświaty i kultury gm. r. n. wskazówek co do pracy, pomóc jej opracować plan pracy, wskazać jak go wykonać, pomóc jej przez uprzednie rozpatrzenie zawilej sprawy na szczeblu powiatu, przeprowadzić wspólną, o charakterze instruktażu kontrolę, odbyć wspólną naradę, zorganizować szkolenie dla jej członków itd. Członkowie komisji rady powiatowej mogą uczestniczyć na posiedzeniu komisji rady gminnej. Mają prawo oni wypowiadać się na nich, wskazywać usterki i błędy w pracy, podawać sposoby właściwego stylu pracy. Nie wolno im jednak „dyktować“ komisją. Do dawania komisji wiążących poleceń upoważniona jest tylko ta rada, która komisję wybrała.

Należy przyjąć za zasadę, że komisja wykonuje swe czynności z ramienia tej rady, która ją powołała, a więc wszelkie zalecenia komisji rady wyższej winny do niej docierać poprzez radę.

Mgr Tadeusz Hattowski

Gminna Rada Narodowa w Michałowie zapytuje, która Komisja w gminie ma obowiązek zająć się akcją skupu zboża?

Odpowiedź:

Akcja skupu zboża, przeprowadzana w tym roku na podstawie uchwały Prezydium Rządu z dnia 17 czerwca 1950 r., należy przede

wszystkim do zakresu działania Komisji Rolnej.

Mając jednak na uwadze, że z zagadnieniem skupu zboża, w szczególności zapewnienia sprawnego i właściwego przebiegu tej akcji łączy się sprawa przygotowania na czas odpowiednich funduszy, sprawa szybkiego odbioru i zorganizowania transportu itp. — oczywistym jest, że w tych warunkach Komisja Rolna powinna współdziałać z innymi Komisjami jak np. z Komisją Finansowo-Budżetową, Komisją Drogową itp.

Komisja Finansowo-Budżetowa ze swej strony może i powinna np. zainteresować się sprawą, czy miejscowa spółdzielnia zgromadziła odpowiednio fundusze na akcję skupu, Komisja Drogowa może i powinna zająć się o stan dróg i dojazdów do punktów skupu itp.

Ze względu na wagę tej akcji gminna rada narodowa może wyłonić dla nadzoru nad przebiegiem skupu zboża specjalną Komisję, lub też Komisja Rolna może powołać w tym celu odpowiednią Podkomisję. Nadmienić należy, że prócz Komisji Rolnej i innych zainteresowanych Komisji, cała rada i jej prezydium obowiązane są śledzić za przebiegiem tej akcji i są odpowiedzialne za jej wyniki.

M. Nowakowski

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Blachowni Śląskiej, powiatu Koźle zapytuje, czy przewodniczącemu, zastępcy przewodniczącego, sekretarzowi i członkom prezydium należy się wynagrodzenie za udział w sesjach rady narodowej, której posiedzenia odbywają się po godzinach urzędowych w dnie powszednie lub w niedzielę?

Odpowiedź:

Przewodniczącemu, zastępcy przewodniczącego i sekretarzowi prezydium rady diety za udział w posiedzeniach rady narodowej odbywających się poza ustalonymi godzinami pracy lub w niedzielę nie przysługują.

Natomiast diety przysługują biorącym udział w posiedzeniach rady

narodowej innym członkom prezydium rady, na równi z pozostałymi członkami rady.

Uzasadnienie:

Uchwała Rady Ministrów z dnia 17 kwietnia 1950 roku (instrukcja nr 4) w sprawie uposażenia przewodniczących, zastępców przewodniczących i sekretarzy prezydium rad narodowych (Monitor Polski nr A-57, poz. 656), zmieniona uchwałą Rady Ministrów z dnia 5 lipca 1950 r. o zmianie instrukcji nr 4 w sprawie uposażenia przewodniczących, zastępców przewodniczących i sekretarzy prezydium rad narodowych (Monitor Polski nr A-80, poz. 941) przewiduje w § 2 d, że przewodniczący, zastępcy przewodniczących oraz sekretarze prezydium rad narodowych nie mogą pobierać oprócz uposażenia ustalonego niniejszą uchwałą żadnych innych dodatków do uposażenia, jak również żadnych należności z tytułu udziału w posiedzeniach i konferencjach.

Sprawa diet za udział w posiedzeniach rady narodowej i jej organów uregulowana została w uchwale Rady Państwa nr 244/48, z dnia 25 października 1948 r. podanej w okólniku Kancelarii Rady Państwa nr C7 z dnia 29 października 1948 r. Uchwała ta przewiduje, że członkowie rad narodowych mogą otrzymywać diety za faktyczny udział w posiedzeniach. Wysokość diet ustala rada narodowa, przy czym wysokość diet (ustalona jest tylko ich górna granica) nie może przekraczać na Ziemiach Odzyskanych sumy 500 zł, a na ziemiach dawnych sumy 450 zł. Diet nie należy wypłacać w sposób mechaniczny, a przy ich wypłacaniu winna być brana pod uwagę rzeczywista sytuacja materialna względnie rzeczywisty uszczerbek jaki ponosi członek rady narodowej, w związku z pełnieniem funkcji w radzie narodowej.

Mgr St. Ślubowski

Przewodniczący komisji finansowo-budżetowej Miejskiej Rady Narodowej w Szczepleszynie, pow. Zamość zapytuje, czy przy wyborze delegata miejskiej rady narodowej do powiatowej rady narodowej mają

prawo brania udziału w głosowaniu członkowie prezydium miejskiej rady narodowej?

Odpowiedź:

Przy wyborze delegata miejskiej rady narodowej do powiatowej rady narodowej członkowie prezydium miejskiej rady narodowej mają prawo brać udział w głosowaniu tylko wtedy, o ile są jednocześnie członkami miejskiej rady narodowej?

Uzasadnienie:

Odnosnie składu rad narodowych obowiązują przepisy ustawy z dnia 11 września 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych.

Zgodnie z art. 43 ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz. U. R. P. nr 14, poz. 130), w odniesieniu do składu rad narodowych, obowiązują przepisy ustawy z dnia 11 września 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych (Dz. U. R. P. nr 3/46, poz. 26) a w szczególności art. 6 § 2 tejże ustawy, który głosi, że: gminne rady narodowe oraz miejskie w miastach niewydzielonych delegują do rady powiatowej po jednym przedstawicielu“.

Z brzmienia tegoż przepisu wynika, że tylko członkowie miejskiej rady narodowej mają prawo wyboru delegata do powiatowej rady narodowej.

Wyjaśnienia wymaga tu jeszcze osoba delegowana, ponieważ przepis art. 6 w. w. ustawy mówi, że winna pochodzić ona z grona prezydium rady narodowej. Ponieważ jednak w skład prezydiów rad narodowych na tle ustawy z dnia 11 września 1944 r. o radach narodowych mieli prawo wchodzić tylko członkowie rady narodowej, dlatego też dziś po ukazaniu się ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej przewidującej, że w prezydium rad narodowych mogą zasiadać i nie członkowie rady stosując dawne przepisy o składzie rad narodowych należy przyjąć, że delegatem miejskiej rady narodowej do powiatowej rady narodowej musi być członek tejże miejskiej rady narodowej. Członek ten może nie być członkiem prezydium miejskiej rady narodowej.

Mgr Jerzy Służewski

Przewodniczący komisji finansowo-budżetowej M. R. N. w Szczepleszynie pow. Zamość, prosi o udzielenie wskazówek co do zakresu działania tejże komisji?

Odpowiedź:

O zakresie działania poszczególnych stałych komisji rad narodowych a między innymi i komisji finansowo-budżetowych mówi uchwała Rady Państwa z dnia 12 maja br. w sprawie tymczasowych wytycznych dla powoływania i działalności komisji rad narodowych (Monitor Polski nr A-57, poz. 652).

W § 2 wspomnianej uchwały Rady Państwa są wymienione uprawnienia, jakie przysługują komisjom stałym rad narodowych, a mianowicie:

1. wykonywanie nadzoru nad organami rady narodowej w zakresie swojej właściwości,

2. czuwanie nad prawidłowym wykonywaniem uchwał i wytycznych rady narodowej oraz władz zwierzchnich przez organa rady narodowej,

3. rozpatrywanie spraw przekazanych komisji przez radę narodową, jej prezydium lub wniesione pod jej obrady przez członków komisji,

4. sprawowanie w zakresie swojej właściwości kontroli społecznej nad organami wykonawczymi, przedsiębiorstwami, zakładami i innymi instytucjami bez względu na to, czy są podporządkowane radzie narodowej,

5. inicjowanie oraz przygotowywanie projektów ważniejszych uchwał i przedstawianie ich na plenarnych posiedzeniach rady,

6. występowanie z inicjatywą i projektami w stosunku do prezydium rady narodowej,

7. utrzymywanie stałej łączności z masami pracującymi i ich organizacjami, przyciąganie ich do współpracy z władzą państwową i jej organami, pobudzanie i wykorzystywanie ich inicjatywy, przyjmowanie, rozpatrywanie i nadawanie dalszego biegu projektom, pochodzącym od organizacji społecznych lub poszczególnych obywateli,

8. przyjmowanie i rozpatrywanie skarg i zażaleń odnoszących się do działalności organów rad narodowych oraz urzędów, przedsiębiorstw,

zakładów, instytucji podlegających kontroli rad narodowych.

Jeśli chodzi o obrady komisji, stosuje się odpowiednio regulamin obrad rady narodowej. Wzorowy regulamin obrad rad narodowych jest zawarty w uchwale Rady Państwa z dnia 12 maja br. (Monitor Polski nr A-57, poz. 651).

Komisja finansowo budżetowa w szczególności zajmuje się takimi sprawami jak współpraca przy układaniu budżetu, kwartalna i roczna kontrola wykonywania budżetu, kontrola wydatków i finansowania inwestycji, kontrola wymiaru i realizacji podatków, inicjowanie oszczędności w poszczególnych działach i projektowanie zużycia tych oszczędności itp.

Mgr Jerzy Służewski

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Wiślicy zapytuje, czy może ono, w oparciu o art. 18 § 3 ustawy o organizacji i zakresie działania rad narodowych, pozbawić mandatu członka rady za kilkakrotną nieusprawiedliwioną nieobecność na sesji?

Odpowiedź:

Obecne prezydium rad, a więc powołanych w myśl ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej, są prezydiami, zupełnie innymi jeśli chodzi o skład, kompetencje oraz rolę jaką odgrywają niż poprzednie prezydium, powoływane na zasadzie ustawy z dnia 11 września 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych. Wobec powyższego nie mogą one korzystać z uprawnień przysługujących prezydium z art. 18 § 3 wyżej wspomnianej ustawy.

Zagadnienie powyższe należy praktycznie rozwiązać w ten sposób, że prezydium winno wystąpić do rady z wnioskiem o wykluczenie z niej członka opuszczającego bez usprawiedliwienia sesję. Rada poweźmie stosowną uchwałę w oparciu o art. 18 § 4 ustawy o organizacji i zakresie działania rad narodowych. Obowiązki tego przepisu wynika z art. 43 ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej.

Mgr Tadeusz Hattowski

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Helenowie, pow. warszawski zapytuje, czy długoletniemu przewodniczącemu gminnej rady narodowej za zasługi na polu pracy społeczno - gospodarczej może rada nadać dożywotni tytuł honorowego przewodniczącego gminnej rady narodowej i czy taka uchwała może być zatwierdzona?

Ewentualnie jaka inna podobna uchwała może być podjęta w tej sprawie?

Odpowiedź:

Ustawa o terenowych organach jednolitej władzy państwowej ani inne obowiązujące przepisy nie przewidują nadawania tytułów dożywotnich honorowych przewodniczących prezydiów rad. Podjęcie takiej uchwały nie będzie formą właściwą.

Dla podkreślenia zasług długoletniego przewodniczącego rady na polu pracy społecznej i gospodarczej właściwą formą może być podjęcie uchwały, podkreślającej zasługi jego oraz wyrażającej mu podziękowanie za pracę dla gminy. Jedną z form w tym zakresie może być również podjęcie uchwały o wystąpieniu z wnioskiem o odznaczenie.

Uchwały podjęte w tych sprawach nie wymagają zatwierdzenia.

Mgr Tadeusz Hattowski

Prezydium Rady Narodowej m. st. Warszawy zapytuje, czy należy potrącać podatek od wynagrodzeń od diet pobieranych przez członków rady za udział w posiedzeniach plenarnych, komisji itp.?

Odpowiedź:

Od diet pobieranych przez członków rady za udział w posiedzeniach plenarnych, komisji itp. należy potrącać podatek od wynagrodzeń.

Uzasadnienie:

Ustawa z dnia 4 lutego 1949 r. o podatku od wynagrodzeń (Dz. U. R. P. nr 7/49, poz. 41) wyczerpująco wylicza te wynagrodzenia, które podlegają podatkowi. W myśl art. 4 ust. 1 p. 3 powołanej ustawy podatkowi podlega również wynagrodze-

nie otrzymywane przez osoby, wykonujące czynności, związane z pełnieniem obowiązków społecznych lub obywatelskich bez względu na sposób powołania tych osób, nie wyłączając odszkodowania za utracony zarobek.

Art. 5 ust. 1 p. 19 cytowanej ustawy mówi wprawdzie, że diety wolne są od podatku od wynagrodzeń, lecz przepisy Rozp. Min. Skarbu z dnia 17 marca 1949 r. w sprawie wykonania powołanej w tej ustawie (Dz. U. R. P. nr 15/49, poz. 98) mówią, że nie są dietami w rozumieniu przepisów art. 5 ust. 1 p. 19) cytowanej ustawy wynagrodzenia noszące tylko nazwę diet, a w szczególności diety zryczałtowane wypłacane przy nie istnieniu w myśl umowy lub obowiązujących przepisów wynagrodzenia zasadniczego oraz diety wypłacane osobom wykonującym czynności związane z pełnieniem obowiązków społecznych lub obywatelskich za czynności dokonywane w miejscu zamieszkania tych osób. (§ 20 ust. 2 rozporządzenia). Wobec tego diety pobierane przez członków rady mających miejsce zamieszkania w siedzibie rady za udział w posiedzeniach komisji lub posiedzeniach plenarnych nie są dietami w rozumieniu ustawy o podatku od wynagrodzeń i nie są wolne od podatku.

Mgr B. Wójtowicz

Sekretarz prezydium Gminnej Rady Narodowej w Szczawienku powiatu wałbrzyskiego, który poprzednio pełnił funkcję b. sekretarza gminy zapytuje, czy przysługuje mu dodatek wyrównawczy do obecnie pobieranego uposażenia jako sekretarza prezydium gminnej rady narodowej? Poprzednio bowiem pobierane uposażenie jako b. sekretarza gminy wynosiło brutto 20.742 zł, obecnie na stanowisku sekretarza prezydium gminnej rady narodowej wynosi 19.635 zł brutto to jest o 1.107 zł mniej.

Odpowiedź:

Sytuacja materialna byłych pracowników gminy powołanych do prezydium gminnej rady narodowej nie może pod względem uposażenia ulec pogorszeniu.

Uzasadnienie:

Poruszone w pytaniu zagadnienie zostało wyjaśnione w wytycznych w sprawie składu i podziału pracy w prezydiach gminnych rad narodowych z dnia 12 czerwca 1950 r. opublikowanych w „Radzie Narodowej“ numery 11, 12, 13 z dnia 15.VI. — 1.VII. 1950 r. strona 37. Punkt szósty cytowanych wytycznych stanowi, że należy dopilnować, aby nowoobrani członkowie prezydium spośród dotychczasowych pracowników gminnych nie otrzymali pogorszonych warunków wynagrodzenia. Obowiązek ten ciąży na prezydium powiatowej rady narodowej i prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

Mgr St. Ślubowski

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Rańsku powiatu Szczytno zapytuje, czy gmina zobowiązana jest przyjmować telefogramy Komendy Powiatowej Powszecznej Organizacji „Służba Polsce“ do komendantów gminnych P. O. „Służba Polsce“ i doręczać je adresatom przez woźnego gminy?

Odpowiedź:

Sprawa doręczania pism, zawiadomień itp. przez gminy została wyjaśniona w uchwale Rady Ministrów z dnia 24 października 1949 r. w sprawie odciążenia gmin. (Monitor Polski nr A.83, poz. 1015) § 1 tej uchwały stanowi, że organa gmin nie mogą być używane przez jakiegokolwiek władze i instytucje do korespondencji urzędowej i zawiadomień prospektów, afiszów i wszelkich innych przesyłek; § 5 tejże ustawy zaznacza nawet, że „organom gminy nie wolno“ podejmować podanych w tym paragrafie czynności.

Gminy są obowiązane do doręczania pism urzędowych tylko w przypadkach wyraźnie przez obowiązujące przepisy określanych lub do miejscowości, w których nie ma zorganizowanej pocztowej służby doręczeń. Jednak i w tym drugim wypadku organ gminy winien zwrócić przesyłkę bez doręczenia z powołaniem się na przepisy podanej uchwały Rady Ministrów o ile doręczenie

wymagałoby sporządzenia przez gminę receptisów, rewersałów, czy ich wypełnienia, oddawania korespondencji do rąk własnych itp.

Ustawa z dnia 25 lutego 1948 r. o powszechnym obowiązku przysposobienia zawodowego, wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego młodzieży oraz o organizacji spraw kultury fizycznej i sportu (Dz. U. R. P. nr 12, poz. 90), nie nakłada na gminy podanych obowiązków doręczania przesyłek.

Stosując zalecenia podanej wyżej uchwały Rady Ministrów, prezydium gminnych rad narodowych powinny mieć jednak na uwadze wskazówki zawarte w okólniku Kancelarii Rady Państwa nr 24 z dnia 9 maja 1950 r. w sprawie współpracy prezydentów rad narodowych z Powszechną Organizacją „Służba Polsce“ w zakresie przysposobienia rolniczego (Rada Narodowa nr 8-9-10 = 170 - 171 - 172).

Z. Zieliński

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Kcyni zapytuje, czy prezydium rady narodowej może pracownikowi miasta zatrudnionemu na swym stanowisku nieprzerwanie 30 lat, ku zadowoleniu przełożonych i mieszkańców miasta, przyznać specjalną premię. Czy stanowisko prezydium P. R. N. odmawiające zatwierdzenia uchwały jest słuszne tym bardziej, że w budżecie znajduje się kredyt na nagrody i zapomogi?

Odpowiedź:

Prezydium miejskiej rady narodowej może powziąć uchwałę przyznającą zasłużonemu pracownikowi premię pieniężną o ile posiada na ten cel odpowiednią sumę w budżecie. Stanowisko takie odpowiada wytycznym o wyróżnianiu osób odznaczających się pilnością i sumiennością w pracy wyrażaną w art. 2 ustawy o zabezpieczeniu socjalistycznej dyscypliny pracy (Dz. U. R. P. nr 20, poz. 168).

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Łądku, pow. konińskiego zapytuje, czy należy wypłacać diety członkom rady narodowej i jej komisji, którzy otrzymują pensje jako nauczyciele, pracownicy spółdzielni?

Odpowiedź:

Pracownikom opłacanym miesięcznie, a będącym członkami rady lub komisji nie należy wypłacać diet w tym wypadku, gdy posiedzenia komisji i rady odbywają się w godzinach normalnej ich pracy, za którą otrzymują oni wynagrodzenie w miejscu zatrudnienia. O ile natomiast posiedzenia te odbywają się poza normalnymi godzinami pracy, lub trwają dłużej niż normalny czas pracy, wówczas diety tym osobom mogą być wypłacane.

A. Szklarczyk

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Tomaszowie Lubelskim zapytuje, czy w areszcie miejskim, winno być zatrudnionych 3 dozorców po 8 godzin dziennie, czy też wystarczy 2, mając na uwadze, że przy areszcie ma stały dyżur funkcjonariusz Milicji Obywatelskiej, a w zakresie pracy dozorczy wchodzi prowadzenie rejestru i dozоровanie aresztowanych, których stan w ciągu doby wynosi około 10 osób?

Odpowiedź:

Biorąc pod uwagę podany stan faktyczny przyjąć należy, że wobec stałych dyżurów funkcjonariuszów M. O. do obsługi aresztu miejskiego wystarczy 2 dozorców, przy czym praca winna być tak zorganizowana, aby dozór nad aresztem w okresie przykładowo w godzinach mniej intensywnej pracy powierzyć tylko pełniącemu w tym czasie służbę przy areszcie funkcjonariuszowi M. O.

Z. Zieliński

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Gorlicach zapytuje, w jaki sposób należy obliczyć i skąd wypłacać zaopatrzenie emerytalne pracownikowi, który uzyskał pełne prawo do emerytury już w roku 1923, nie był jednak wówczas na emeryturę przeniesiony oraz, czy można wypłacić zaopatrzenie emerytalne wspomnianemu pracownikowi za okres czasu od 1928 roku do 1950 roku?

Odpowiedź:

Pracownikowi ubezpieczonemu w lokalnym funduszu emerytalnym

należy obliczyć zaopatrzenie emerytalne stosownie do § 8 ust. 2 przesłanych przepisów emerytalnych dla pracowników miejskich gminy miasta Gorlic od ostatnio (obecnie) pobieranego przez pracownika uposażenia zasadniczego wraz z ekwiwalentem za świadczenia w naturze, gdy są one prawnie przewidziane, np. mieszkanie, światło, opał dla b. sekretarzy gmin.

Wypłata emerytury obciąża budżet miasta.

Pracownikowi temu za okres ubiegły, to jest za lata od 1928 do 1950 r., gdy nie był przeniesiony w stan spoczynku zaopatrzenie emerytalne się nie należy.

A. Szklarczyk

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Czanowicach, pow. Olkuski zapytuje, kto pokrywa koszty trzymiesięcznego wypowiedzenia pracownikowi, który został zwolniony z pracy na polecenie władz powiatowych (b. starosty). Sprawa tego pracownika została skierowana do prokuratora, jednak dla braku dowodów winy, pracownika — postępowanie w tej sprawie zostało umorzono?

Odpowiedź:

Pracownikowi zwolnionemu przez władze gminne na zarządzenie b. starosty należne wynagrodzenie z tytułu 3 miesięcznego wypowiedzenia winna wypłacić gmina, która była w konkretnym wypadku pracodawcą i którą w następstwie obciążają wszelkie zobowiązania, powstałe w związku ze stosunkiem pracy z tym pracownikiem. Obowiązek ten uzasadnia art. 39 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych. Artykuł ten przewiduje, że jeżeli umowa była zawartą na czas nieokreślony, a nastąpiło rozwiązanie jej z winy pracodawcy lub wydalenie pracownika bez ważnej przyczyny, pracownikowi należy się pełne wynagrodzenie za miesiąc w którym rozwiązanie lub wydalenie nastąpiło i za następne trzy miesiące o ile z ustawy nie wynikają dla pracownika dalej idące uprawnienia.

St. Ślubowski

Cena 40 zł

BIBLIOTEKA
UNIERSYTECKA
GDANSK

01102